

Skauting

ŘÍJEN 1991
ROČNÍK 30
CENA 6,- Kčs

2

Foto Ladislav Sirenský

ČASOPIS Junák

se začal v posledních číslech výrazně lepší, ale celý výrobní cyklus funguje zatím bohužel tak, že prodejnost časopisu v únoru (a ta

byla špatná) ovlivňuje výši nákladu v září a říjnu. Zlepšení obsahu se tedy projeví na nákladu až začátkem příštího roku a podzim

bude pro Junáka velmi kritickým obdobím. Pomoci můžete tím, že budete časopis Junák co nejvíc odebírat.

PŘEDPLATNÉ!

Nezapomněli jste si předplatit Skauting? Začíná jeho nový ročník, takže na staré předplatné už nespolehejte. Náklad časopisu zůstává stejný jako v minulém roce a už loni nebyla některá čísla volně ke koupi. Nezapomeňte si tedy časopis předplatit buď přes svou ORJ, nebo přímo na adrese JUN, Haškova 7, 170 00 PRAHA 7. Prodejna JUN je ochotna posílat Skauting už od 15 kusů; jednotlivcům jediné tehdy, pošlou-li zároveň s předplatným 10 velkých obálek ofrankovaných 2 Kčs známku.

Kresba Michal Filip

MILÍ ČTENÁŘI,

V 9. čísle loňského ročníku v článku Modernizujeme skautskou výchovu (str. 15) slibujeme uveřejnění šesti konkrétních přehledů, vypracovaných příslušnými skupinami SVO. Z technických důvodů však nemůžeme ve Skautingu otisknout přehledy v podobě velkých tabulek naráz a jejich postupné přetiskování by vzhledem k dlouhé výrobní lhůtě časopisu diskusi o nich příliš časově protáhlo. Tabulky jsme proto poskytli redakci bulletinu Junák hlási, který je schopen vydat je najednou jako přílohu.

red.

Čtenáři-neskauti,

pokud existujete, buďte tak hodní a napište nám do redakce, jakým způsobem Skauting sháníte, zda je to snadné či obtížné apod. Děkujeme.

Hrajete v oddíle či doma deskové hry?

Pravděpodobně stále dokola několik stejných. Zkuste si repertoár rozšířit. Umožní vám to VELKÁ KNIHA DESKOVÝCH HER od Miloše Zapletal, vydaná letos v Mladé frontě. Vázaný výtisk v omyvatelných deskách stojí 59 Kčs.

Vážení pořadatelé kuržů,

vaše kurže jsou určitě zajímavé a potřebné, kuržovné nebude drahé, kuržista bude spokojen a o vašem kuržu se jistě bude hovořit a psát – a to je to, o čem tu běží. Abyste se neshazovali v očích těch, pro které své kurzy pořádáte, vězte a pamatujte, že slovo KURS se opravdu píše se S a rovněž tak i všechny jeho tvary a odvozeniny! To, co vás možná máte v Pravidlech českého pravopisu, je výslovnost v hranaté závorce.

red.

Není to pěkné?

SCOUTING NEDERLAND

A Message from Holland.

Several Czech scouts and guides have visited a camp in Holland during the Whitsuntide holidays. I was in the honourable position to be their leader for some days. It really enjoyed me to be their leader.

The camp was held in the Northern part of the Netherlands in a town called: Assen (you might look for it on a map).

There was one central theme during this camp, which was: the hospital. The Czechs (coming from Plzen) were part of the lying-in ward, the place where babies are delivered.

They were present at a lot of activities during the camp. Some examples are: pioneering a kitchen and alterfire. But also hiking, cooking a meal on their own made alterfire, changing badges, attending campfires etc.

I think and hope that they have learned a lot and I am sure that they have had a wonderful camp with a lot of fun and very good weather.

Might this camp be an initiation for more Czech scouts and guides to visit Holland. A lot of Dutch scouts, including myself, would be very pleased to welcome them.

Last but not least would I like to say ahoy to 'my' Plzen guides, they were wonderful guests.

A very strong left hand,

Jeroen B. Jacobs,
Santpoort-Zuid,
The Netherlands.

SCOUTING IS NOT AN ABSTUSE OR DIFFICULT SCIENCE RATHER IT IS A JOLLY GAME IF YOU TAKE IT IN THE RIGHT LIGHT. (Baden Powell)

O DVOU CTNOSTECH A JINÝCH VĚCECH

Pracuji dlouhá léta v psychologické poradenské službě a stýkám se s dětmi a rodiči. Do poradny přicházejí proto, že jedni s druhými mají různé obtíže a problémy. Jeden poznatek, který jsem v této práci získal, bych teď rád předložil vaší úvaze.

Děti si na svých rodičích zpravidla váží různých vlastností, ale dvou z nich skoro vždycky a patrně nejvíce – je to **upřímnost a statečnost**. Ne bohatství, ne schopnost životem úspěšně proplovat, ba ani ne chytrost či mimořádné dovednosti, ale to, že tito „jejich lidé“ se dovedou do něčeho dát a za něčím stát, že jsou sví a opravdoví, že jejich slova a činy jsou v souladu. Zkrátka že za něco stojí a že u nich něco jiného není fasáda a něco jiného vnitřek! Byl bych samozřejmě hrozně rád a se mnou jistě i mnozí, přemnozí dospělí, aby si děti tento svůj postoj nadále zachovaly. A myslím si upřímně, že právě v této věci mohou být starší velmi dobrými „učiteli“.

Rodina a škola byly u nás ještě v nedávné době ve stavu napětí, neřkuli na válečné stezce. A to nejen pokud šlo o učení, známky, úkoly a podobné věci, ale také o státní oficiální ideologii. Mnozí rodiče si dělali starosti, jak škola zdeformuje myšlení a citění jejich dětí, jaké představy jim o světě vnutí, jak jim pokrouží naši národní minulost atd. Jak děti přežijí rozpor v tom, co se říká doma a co se musí nebo naopak nesmí říkat ve škole?

Psycholog nás učí, že tohle je dokonalý příklad tzv. konfliktní situace: jednou něco smíme, a podruhé nesmíme, jednou něco máme dělat, podruhé zase nemáme. Postižený člověk v takové situaci nutně trpí.

Někteří rodiče z toho všeho vyvodili pro sebe a pro své děti závěr, že je lépe se podvolit a opustit to „své“ ve prospěch toho „školního“. Většinou to ale udělali zbytečně a nedobře. Přes jejich obět si to děti obvykle tak od čtvrté třídy výš docela dobře v hlavě srovnaly samy a různé ty školní výklady o třídním boji, rozdělení světa a likvidaci nepřátel prostě za své nepřijaly. Pomáhalo jim ostatně i to, že ani učitelům se tyhle věci dobře neříkaly, takže to nijak přesvědčivě nedopadalo. A pokud učitelé dětem něco skutečně pro život dávali, bylo to, kromě vědomostí, především to, co jim mohli dát ze své osobnosti a ze svého života. Ne ve svých výkladech, ale v tisících malichernostech při vyučování i mimo ně. Tak je tomu ostatně s výchovou vůbec. **Nejvíce totiž vychováváme jedni druhé tehdy, když ani nemyslíme, že by to mohla být výchova** – když se spolu radujeme, když se smějeme, když si povídáme, kdo co zažil a co si kdo myslíme, když jednáme, jak nám to naše svědomí napovídá, když jsme sví a opravdoví. Řekl jsem, že děti a s nimi i jejich rodiče se dostávali do tíživé konfliktní situace. Musíme k tomu však hned přidat další psychologický poznatek, který říká, že taková situace nemusí být bezvýhodná. Každá nepříjemnost, každý nátlak nás totiž také podněcuje, abychom mobilizovali své obranné síly a hledali nebo si vybudovali novou jistotu. A jestliže k tomu získáme ve svém životním prostředí – v rodině, ve škole, mezi přáteli – alespoň trochu sympatií a pomoci, je výhra. Konflikt se překoná a vyjdeme z něho ne oslabení, ale posílení.

A tak děti většinou pochopily, že co se ve škole o životě a světě vykládalo, že se vykládá muselo, ale že si to učitelé ani nevymysleli, ani za tím nestáli. Poznaly, že život jde podle jiných pravidel a platí v něm jiné hodnoty. Bylo pro nás vždy krásné a povznášející vidět, jak děti bez velkých rozpaků a otřesů přijímají přesvědčení svých rodičů i vzdor všem vnějším nevýhodám, které z toho plynou, i vzdor všemu oficiálnímu ponižování a pronásledování těchto rodičů. Neboť upřímnost a statečnost dětem imponuje a svým způsobem je i zavazuje. Na to nezapomínejme. Platí to však i obráceně: upřímnost a statečnost dětí zavazuje rodiče a dospělé vůbec. Svědčí o tom ostatně i vliv, který mělo vystoupení našich studentů v listopadu 1989 na celou naši veřejnost.

A tady jsme u jádra věci. **Co bychom měli dělat dál, aby se tyto dvě ctnosti rozšířily všeobecně?** Vždyť pro ně by neměly být žádné hranice a žádná omezení věková, gene-

rační nebo jiná. Máme-li být upřímní, je k tomu zapotřebí dost velká statečnost. A statečnými mohou být dobře jen ti, kdo jsou aspoň sami k sobě upřímní. Statečnost ale neznamená jenom vykonat nějaké velké činy, které jsou všude vidět a které každého ohromí – něco slavného, vznešeného, monumentálního, co vstoupí do dějepisu. Statečnost je také něco vydržet, něco obhájit, dělat pilně a vytrvale to, co se nikomu moc dělat nechce, co je otrava, nepříjemnost, co stojí čas a odřikání.

Je teď najednou před námi hrozná moc práce. Podle mého přesvědčení nemá mnoho smyslu vyčítat jedni druhým, co

Kresba Michal Filip

v dřívějších dobách kdo dělal špatně, a ztrácet energii hledáním viny a viníků. Smysl má zamyslet se nad sebou, a pokud jsme toho schopni, zabudovat upřímnost a statečnost do svého životního programu, tj. učinit z nich požadavek vůči sobě samému.

Upřímnost a statečnost nebude už spočívat v tom, jak budeme vzdorovat totalitní moci a jak se osvědčíme v hájení lidských práv. Toho už by prostě nemělo být třeba. Jenomže statečnost a upřímnost mají vždy nová pole působnosti a nové a nové formy projevu. Mám za to, že nyní nastává daleko větší práce na sobě. Není-li vnější nepřítel, stává se nebezpečnějším ten vnitřní, totiž naše vlastnosti, naše sobectví, pohodlnost, závist, bezohlednost, touha výšpat se nahoru na úkor někoho jiného apod. Ostatně pěkně to řekl pan prezident Václav Havel ve svém loňském novoročním projevu. Takové vlastnosti v sobě překonávat stojí asi větší námahu než vzdorovat vnějšímu útlaku. A statečnost je příznat si to a hledat prostředky nápravy. Kde? Zase každý sám v sobě a u sebe! Jan Amos Komenský napsal kdysi spis o nápravě věcí lidských. Mám za to, že i k tomu nastává nyní ta pravá doba. Statečnost v tomto smyslu znamená zapojit se do dobrého díla. Konkrétně a hned to vyžaduje omezit sám své nároky, více myslet na druhé než na sebe a pomáhat těm, kdo si sami pomoci nemohou – slabým, nemocným, starým, postiženým, poniženým a nešťastným, jakých je kolem nás dost a dost. Jenom se musíme naučit je vidět. Vtírá se mi jedna vzpomínka. Kdysi mi paní redaktorka jednoho časopisu dala otázku, co z hlediska psychologie je tedy lidská statečnost. Hledal jsem si v mysli odpověď a kupodivu nenapadali mě vůbec žádní hrdinové válečných polí nebo sportovních či jiných kolbišť. Vynořovalo se mi v paměti postupně asi pět rodin, navenek snad zcela obyčejných, ale uvnitř rozhodně zvláštních. V těch rodinách totiž bylo vždy postižené dítě, a to těžce postižené po tělesné i duševní stránce. A rodiče s pomoci svých rodičů, svých přátel a blízkých dokázali vytvořit těmto dětem normální rodinné společenství – milé, příjemné, radostné, řekl bych i veselé, takže všem bylo dobře. Ejhle, lidé stateční!

Zdeněk Matějček

ČÍM MOHOU OLDSKAUTI POMOCI V DNEŠNÍ DOBĚ

Skauting byl založen jako dětská organizace, která neměla do svého vzniku obdoby. Děti byly postaveny před úkoly, o kterých se soudilo, že je mohou řešit jen dospělí. Z praktického hlediska to bylo postavení stanu, tedy střechy nad hlavou ve volné přírodě, daleko od domova, příprava jídla v přírodních podmínkách při respektování hygienických a estetických hledisek. Znalezení pitné vody, vybudování kuchyně, jídelny, uskladnění potravin, vybudování odpadní jámy a latriny a nakonec po závěru tábora úplné zaházení stop, aby tábořiště zůstalo v lepším stavu než při příchodu. To vše se odehrávalo jako vyvrcholení celoročního programu plného zajímavých a romantických her, činností a pozorování přírody, které nás vychovávaly ke zdravému sebevědomí a pokofe. Celý rok jsme se připravovali jako děti na tuto zkoušku soužití s matkou přírodou. Po osmdesáti letech trvání skautingu stojíme před tímto úkolem jako lidstvo ohrožené ekologickou katastrofou. Jsem přesvědčen, že skauti této hrozbě rozumějí lépe než ostatní obyvatelé naší planety a mohou v tom smyslu mnoho pomoci, a to nejen jako dětská organizace, ale i jako organizace dospělých. Je to velký program pro oldskautské družiny, oddíly nebo kluby.

Z ideového hlediska je ve skautingu nejceněnější celosvětové bratrství a přátelství všech lidí dobré vůle, které vychází z křesťanských ideálů lásky. Lásky je cit a někdy se nám nedaří, protože cit si sami sobě nemůžeme přikázat. Přátelství a bratrství a to i v džungli života, jak to učil moudrý vlk Akela malého Maugliho Zabičku, je praktická reálná etika, které se skauti učí rovněž 80 roků a vykonali v tom směru velký kus práce při sblížení národů. Zvolání „jsme jedné krve ty i já“ přichází ke svému naplnění. Spojené národy, spojená Evropa jsou nadějí jasně budoucnosti Země, překračující dálky a prostory času, rodové, rasové, třídní, národní nenávisti. I zde skauting anticiipoval budoucnost a jsem přesvědčen, že oldskauti jsou velkou politickou silou v tom nejlepším slova smyslu a mohou pro nově se rodící uspořádání Evropy a světa ve smyslu státoprávního uspořádání poměrů v naší zemi mnoho pozitivního vykonat. I v tomto směru předvídal skauting problémy konce druhého tisíciletí již při svém vzniku. Oldskauti se znají většinou z mládí, nekuli od dětství, dobře tedy vědí, kdo je kdo, a mohou si důvěřovat. Při budování nového moderního státu, při přeskupování společenských sil jsou skupiny osvícených vzájemně se znajících lidí, spojených ušlechtilou ideou, nenahraditelnou silou.

Z tohoto pohledu je zajímavé srovnání se sokolstvem; v minulosti vznikaly někdy malicherné spory mezi skauty a sokoly, aniž se analyzovala podstata základního ideového rozdílu. Sokolstvo je o dvě generace starší a sokolové budovali národ; skauti byli od začátku kosmopolitní. Bez sokolstva by nebylo československé samostatnosti. Sokolové budovali národní vojsko (viz M. Provazníkova „To byl Sokol“ – vydalo České slovo v Mnichově 1988), a to ještě za Rakousko-Uherska. Sokolové pomohli posílit národní sebevědomí, ale již tenkrát nemohli přijmout Svojskúv program pro svoji mládež, i když vzájemné vztahy byly zřejmě vřelé, protože skauting byl od počátku své existence v podstatě nadnárodní. Češi si na počátku století potřebovali ověřit své sebevědomí a zajistit si místo na slunci pod nebem národů. To se tak nepodařilo na Slovensku, které se s tímto problémem dodnes poněkud potýká. Je v roli mladšího bratra a je ho také třeba z tohoto pohledu chápat.

Dnes, na konci druhého tisíciletí, romantický pocit národa ustupuje do pozadí před zájmy světa. Uchovají se spíše přirozené etnické a historické celky při respektování kulturní autonomie, ale při zavedení celosvětového nadnárodního řádu. Vlast není totéž co národ a je pro nás zajímavé a užitečné si své vztahy a pocity k těmto pojmům ujasnit. Naše generace slib-

vala, že bude milovat vlast svou, republiku Československou, a sloužit jí věrně v každé době. Čas neúprosně kráčí a dějiny se nevracejí. Musíme si formulovat náš vztah k nově se rodícímu státu, Československá republika zmizela za obzorem věků. Škoda, že již nežije Sir Robert Baden-Powell a Ernest Thompson Seton. Tak si s nimi moci sednout k táborovému ohni a pohovořit, jak to oni cítili. Nacisté a komunisté tvrdili, že pod rouškou skautingu chtěl náčelník B. P. rozšiřovat britské impérium. Není to pravda, B. P. jistě cítil, že koloniální říše končí v dobrém i zlém, tak jako končila třeba římská říše, ale její civilizace a kultura přetrvala staletí. Vždyť ještě vzdělanci generace našich pradědů psali a hovořili plyně latinsky. Je tomu tak trochu i dnes s angličtinou spolu s američtinou. B. P. vědomě či podvědomě předával světu a zkušenosti své nadnárodní říše celému lidstvu. Snad ještě více než B. P. by nám k tomu řekl E. T. Seton-světoboban, který cítil etnickou a kulturní svébytnost praobyvatel své země, kterou miloval, o které psal a kterou poeticky zachytil ve svých perokresbách zvířat a obrazech přírody, ale nepociťoval ani přítom problémy, že píše anglicky, vždyť jeho indiánská bratři ani písmo neměli. My si dnes hledáme svou identitu. Často o sobě hovoříme se sčizinci, kteří k nám ve velkém počtu přijíždějí. Srovnáváme se s nimi, chceme slyšet, co si o nás myslí. Opakovaně jsem se setkal z jejich strany s překvapením, když zjistí, jak mohutné zájmy má náš skauting ve starší generaci, tedy mezi oldskauty.

Z výše uvedených důvodů se domnívám, že právě u nás měl skauting neobyčejně živou odezvu, poněvadž pomáhal přežít útlak minulých desetiletí ve skautských rodinných svazcích, na horských chatách a venkovských chalupách o víkendech a na letních táborech i v kroužcích a „salonech“ všedních dní. Tuto hřívnu bychom neměli zatratit. Jde o určité umění života, životní styl opřený o filosofii skautingu, vedoucí ke zdravé iniciativě, odpovědnosti za sebe a přiměřeně i za druhé, a tím i k opravdovému demokratickému citění.

Měli bychom tedy velmi vážně uvažovat o náplni naší oldskautské práce. Jde o poměrně homogenní společenský celek, který by mohl působit velmi pozitivně v nejružnějších oblastech života veřejného i soukromého.

Jak začít? Snad nejvhodnější formou je založení oldskautského klubu – z kluboven jsme vzešli – stará dobrá Anglie na svých klubech založila kulturně politický život. (Ve světě se dnes oldskautským družinám říká gildy, ale jsou příliš zaměřené rekreačně, i když se též hodně podílejí na tvorbě veřejného života.) Kluby by neměly být odvislé od svých mladých bratrů a sester, tedy od stávajících oddílů a středisek. Pomáhat by oldskauti měli, jen když jsou o to požádáni, ale rozhodně by neměli dělat za děti právě to důležité a cenné, to jest postavit jim tábor, vařit za ně a vůbec se plést do výchovy oddílovým vůdcům.

Pomáhejme při ochraně přírody, starajme se o kulturní a historické památky, pomáhejme v mezinárodních organizacích a v dobrovolných činnostech sloužících k zlepšení mezilidských vztahů, v oblasti sociální, pomáhejme ekonomii, ale nechťáme dělat skauting jako malé děti, ty si poradí samy nejlépe.

Pokud si klub vytvoří své politické vědomí, může velmi užitečně pomáhat i našim bratřím v zastupitelských orgánech a výkonných orgánech vládních, je jich tam mnoho a jsou i v místech nejvyšších. Dobrá reflexe dopisem nebo článkem v tisku na politické dění je pro každého politika nesmírně cennou zpětnou vazbou, zvláště když ví, že je míněna poctivě jako čin odpovědných lidí.

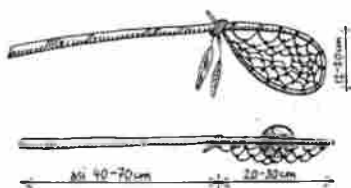
Jan Pfeiffer – Racek

ODDÍLOVÁ PRAXE

Kanadský lakros jako mezinárodní sport s přesnými pravidly se vyvinul z dávné hry severoamerických Indiánů. Pokud si chcete lakros zahrát na výpravě bez složitých pravidel a pomůcek, zkuste indiánskou verzi, která okouzlí romantické klukovské duše. Přitom uplatníte i rukodělnou činnost – výrobu dřevěných lakrosů.

Indiáni měli lakros – baggataway ve velké oblibě nejen jako hru, ale i jako prostředek k řešení mezikmenových sporů. U nás se lakros začal objevovat před dvaceti lety zásluhou 3. pražského oddílu junáků, který se tehdy zajímal o indiánskou tradici a naučil hrát lakros několik spřátelených oddílů. Hrál se sice na menší ploše a s méně hráči než u Indiánů, ale dřevěné lakrosy, zcela volná pravidla a indiánský duch fair play byly s původním lakrosem společné. Ostatní oddíly si postupně vytvářely svá pravidla, vznikl český „duralový“ lakros s pevnějšími pravidly, indiánské pojetí lakrosu se však u nás šilo také.

Výroba dobrých dřevěných lakrosů je poměrně pracná, výsledkem je však malebná indiánská věšička, která se pěkně vyjímá i na zdi klubovny. Malá trpělivost při výrobě vede k praskání lakrosů při hře.

Z čerstvé pokácené smrky nebo polomu uřízněte větev aspoň metr dlouhou, na tlustším konci silnou asi 2 cm. Několik dní ji postupně ohýbejte do

konečného tvaru, a teprve když je oko vytvořené, hůl oloupejte. Pak lakrosku vysíťte provázkem nebo tenkým koženým řemínkem. Sítování je vlastně vázání škotových uzlů v dostředné spirále. Začnete po obvodě; skončíte u středu oka, kde necháte malý otvor, jehož stažením se reguluje hloubka výpletu.

Hotový výplet upravte tak, aby vložený míček při pohledu z boku aspoň trochu vyčníval. V příliš rovném výpletu se míček špatně nosí, z hlubokého se zase špatně vyhazuje.

Rukojeť lakrosky můžete omotat kůží, nezapomeňte lakrosku ozdobit různými ornamenty vypalováním či malováním. Rovněž přívěšek z krocaniho pera pěkně doplní její vzhled.

Nejstylovější míček je z jelenice napané suchým mechem, ale poslouží i kriketák nebo tenisák.

K lakrosu využijeme jakoukoliv louku, či plácek, rozměry nejsou rozhodující. Pro běžnou hru volíme vzdálenost branek asi 50 až 100 m (podle počtu hráčů). Jednoduché a přitom stylové branky uděláme svázáním trojnoj asi 1,5 m vysokých.

Pravidla se vyznačují indiánskou volností, malebností a smyslem pro férovou hru. Počet hráčů není přesně daný, na každé straně může hrát třebas 5 osob. Na táboře hrajeme bosí, případně i v jednoduchém indiánském oděvu. Před začátkem hry nastoupí družstva (družiny) a představí se svými pokřiky. Rozhodčí s výkřikem „lakros!“ vyhodí míč uprostřed hřiště a hráči vyběhají od svých branek se siouxským bojovým pokřikem „Tóka hej!“. Hřištěm je celá louka, i prostor za branami, hraje se bez autů. Pouze když míč skončí v lese či v potoce, přerušuje většinou rozhodčí hru. Cílem hry je

míč, který se nabírá do lakrosky a nese či libovolně přihrává, dopravit do branky soupeře. Nesmí se hrát úmyslně rukou či nohou, při srážce či strčení se hráč v indiánském duchu soupeři omluví. Rozhodčí může přerušit hru a vzhazovat, hraje-li se příliš dlouho na zemi, aniž se podaří míček nabrat do lakrosky a odnést (zvláště u začátečnicků bude tato situace častá).

Hrací doba může být dle dohody, volená podle kondice hráčů (třeba 2 x 15 minut), nebo na určitý počet bodů. Po zakončení zápasu se loučíme zvláštním pokřikem, který má oddíl pro tuto příležitost.

Nejen při lakrosu, ale i při ostatních hrách nezapomínejte na malebnost, používejte ke hrám různé zajímavé legendy a příběhy, tvořte zvláštní oddílové zvyky. Tím váš oddíl získá onu jedinečnou atmosféru, na kterou budou členové stále vzpomínat.

—Č—
Kresby —rak—

INDIÁNSKÝ LAKROS

Nejsem zrovna potěšen, když objevím po lese rudé fáborky. Nejen, že někdo po sobě neuklidil po skončení hry, ale běhat podle zdaleka viditelných krepáků mi přijde poněkud nedůstojné každého zálesáka.

V lesích, které jsou častým cílem různých oddílů, zase bývá „přešipkováno“. Jistě to znáte – na zemi leží šipky z klacíků pro několik stopovaček, takže nevíte, která je ta vaše.

Protože vy se jistě umíte pohybovat v přírodě s otevřenými očima, zkuste pro své hry značit cestu tak, jak to dělali Indiáni! Záseky na stromech od Indiánů převzít nemůžeme. Kamenné mohylky už ano: tři kameny na sobě, vedle nich jeden menší udává směr. Ještě lepší je uzel na svazku

rostoucí vysoké trávy, část za zlem ukazuje do směru cesty. Takovou značku nám nikdo cizí nerozkopne (a většinou si jí ani nevšimne). Místo šipky na zemi můžeme použít jednu nebo dvě seříznuté větvičky, mříčící seříznutím do požadovaného směru. V našem oddíle jsou oblíbené stopovací hry, při nichž se sledují zvláštní znamení:

smrková větvička na kmeni buku, buková na smrku, větve kapradí či mech přichycené na kůru stromu atd. Značky jsou dělány tak, aby od jedné bylo vždy vidět k následující. Ten, kdo hledá takové značky, často uvidí i mnoho zajímavostí, které „krepákovým zálesákům“ uniknou.

Kresba Libor Sommer

ZAKLÁDÁME ODDÍLY STARŠÍCH SKAUTEK

(dokončení z minulého čísla)

Z hlediska dosud menšího počtu takto starých děvčat doporučujeme vytvářet družiny starších skauetek (nebo též rangerské hlídky, kmeny, kruhy atd.) při středisku. Ukázalo se totiž, že nejvhodnější počet děvčat v jedné skupině je kolem dvanácti. Organizačně lze pak pochopitelně vytvořit i samostatný oddíl starších skauetek nebo (i z výše uvedených důvodů) oddíl koedukovaný v širším smyslu, t. j. se samostatnou divčí a chlapeckou družinou, vedenou roverskou vůdkyní a vůdcem.

Dolní hranice tzv. roverského věku obvykle bývá okolo patnácti let (ukončení základního vzdělání) a horní je zpravidla individuální, t. j. do doby založení rodiny nebo ukončení studia. Rozhodně nelze souhlasit s tím, aby skautka v osmnácti letech byla zařazena do oddílu OS a účastnila se pouze oldskautských akcí. Přesto máme pro vymyšlení programu starších skauetek jakousi dělicí čáru v jejich plnoletosti. Tak plánujeme podniky pro mladší kategorii (15 až 18 let, t. j. zpravidla vyučení nebo maturita) a zvlášť pro děvčata starší osmnácti let (akce běžné koedukované a pomoc oddílů či roji).

Nelze rovněž pokládat za vhodný velice častý, ale bohužel krátkozraký přístup oddílových vůdkyň, které nechají děvčata i po patnáctém roce jejich věku rádcovat. Pro vůdkyni to je takto jistě pohodlnější a snažší, ale pro družinu skauetek či šestku světlušek naprosto nevhodné a z výchovného hlediska vlastně neskauteké. Pro větší věkový odstup rádkyně od družinového průměru vzniká vztah vedený – vedoucí, namísto přirozené podřízenosti a osobních předpokladů rádkyně. Takový oddíl dosahuje daleko výraznější výsledky, ale tyto rádkyně jsou „okrádány“ o skautské mládí tím, že jsou na ně v podstatě (vědomě či nevědomky) přesunuty určité povinnosti vůdkyň. V době, kdy dívky mají nedostatek volného času, jsou přetíženy povinnostmi ve škole apod., potřebují vysádit, mít zábavu, aktivně relaxovat..., nikoli jen se starat a vychovávat mladší. V tomto případě jsou nucené užít uskutečňování hesla služba jen na jednu rovinu, a to službu hnutí. Aby se mohl rangering uplatnit v celé své šíři a hloubce, měly by vznikat oddíly starších skauetek nebo hlídky rangers, z nichž by v dětských oddílech pracovaly pouze vyhraněné typy děvčat jako oddílové rádkyně či podrádkyně, starší pak případně jako zástupkyně vůdkyň. Přesto by i tyto dívky měly mít program svůj vlastní, t. j. společný s ostatními svými vrstevníky. V tomto ohledu by měla panovat vzájemná shoda a spolupráce mezi oddílovou vůdkyní a vůdkyní starších skauetek, resp. by měl existovat plynulý přechod děvčat ze skautského oddílu do oddílu starších skauetek.

Vlastní náplň dívčího roveringu (rangeringu):

1. Umožnit všem zájemkyním o skauting vstup do oddílu, třebaže neprošli rojem světlušek a oddílem skauetek, t. j. upravit vhodným způsobem nováčkovskou zkoušku, připravit je ke složení skautského slibu a splnění obou stupňů zdatnosti, aby se co nejrychleji vyrovnaly se svou „nevýhodou“ proti skautkám, které zvládly celý dětský program a systém zkoušek.
2. Zaměřit se především na důkladné poznání woodcraftu. To znamená připravit děvčata nejružnější formou pobytu v přírodě (táboření, bivakování atd.), za každého počasí, v každé roční době na „přežití“ tím, že si osvojí primitivní způsoby života a nástroje používané Indiány, Černochoy, Eskymáky..., ale i současné moderní metody, přístroje a materiály. Cílem je zmírnit záporné působení civilizace na organismus a postupným fyzickým a psychickým zatěžováním připravit děvčata k aktivnímu přístupu při zdolání překážek a řešení infarktových situací.
3. Přiblížit celou škálu tradičních i netradičních sportů a fyzicky náročných her. S ohledem na vzrůstající kriminalitu by měla všechna děvčata projít alespoň základy sebeobrany.
4. Využit přirozené touhy po romantice, dobrodružství, hlubokém citovém zážitku a naučit dívky umění a kulturu nejen pasivně přijímat, ale i aktivně provozovat, a to i na veřejnosti. Tak působit na jejich slovní i písemný projev, společenské chování a zbavit je trémy.
5. Usměrnovat jejich životní styl – pořádat besedy a ukázat, jak si poradit s módou, kosmetikou, jak vycházet s rodiči, sourozenci, chlapci, učiteli a nadřízenými atd.
6. Vzbudit u nich zájem o historii, etnografii i současnost místa, kde žijí, i celé vlasti s cílem jejich budoucího aktivního zapojení do společnosti.
7. Vysvětlit a prakticky dokázat nutnost aktivní znalosti světového jazyka, a to pro jazykovou soběstačnost v cizině i pro úspěšnost v zaměstnání a sebevzdělávání.
8. Nenásilným a velice citlivým způsobem rozšiřovat děvčatům skauting o jeho spirituální dimenzi, t. j. bojovat proti lhostejnosti, nesnášenlivosti a netolerantnosti v duchovní oblasti. Seznamovat děvčata s různými filozofickými směry, světovými názory, náboženstvími atd.

9. Soustavně připravovat děvčata na jejich základní roli ve společnosti, t. j. být dobrou manželkou a matkou. Konkrétně: sexuální výchova, odpovědnost za zdravotní stav, vedení domácnosti, emancipace v původním slova smyslu, předpoklady pro úspěch v zaměstnání, výchova k mateřství a partnerství, znalost základních právních norem (zákon o rodině, mládeži, prvky z občanského zákoníku a zákoníku práce...) atd.

10. Vzbudit a posilovat jejich sociální citění k mladším, slabším, starým a nemocným, vhodnou formou se podílet na humanitární a charitativní činnosti (práce se zdravotně a sociálně handicapovanými) atd.

11. Aktivním poznáním přírody pomáhat společně s odborníky či organizacemi ekologického ozdravění naší země.

12. Vysvětlit a přesvědčit děvčata o nezbytnosti odpovědně se připravovat na budoucí povolání a nutnost stále si prohlubovat znalosti ve svém oboru.

13. Pomáhat skautským činovníkům v jejich skautských povinnostech – od pomoci „svému“ dětskému oddílu (oddílová rádkyně, zástupkyně vůdkyň, instruktorka pro určitý okruh odborek, pomoc při úpravě a úklidu klubovny, stavbě tábora, pomoc v kuchyni atd.) až po pomoc střediskové radě (roznášení pozvánek na schůze, hlídání dětí mladým činovníkům, pomoc při střediskových závodech, na LS atd.).

14. Vhodně zvolenými akcemi seznamovat veřejnost s podstatou skautingu a činnosti skautských oddílů s cílem najít nové malé sestřičky a přivést je do oddílů či roje. Celou svou skautskou činnost napomáhat celosvětovému skautskému sesterství v šíření skautských ideálů.

15. Vzbudit a zdravě posilovat jejich vztah k republice, zájem o život lidí v Evropě a na celém světě. Vypěstovat u děvčat tolerantní vztah k národnostním a etnickým skupinám; aktivní zájem o politické, ekonomické a kulturní dění v naší zemi; vysvětlit jim podstatu demokracie, pluralismu, lidských práv atd. vč. důsledků jejich porušování.

Jen namátkou jsme nastínilí program dívčího roveringu, ale už z tohoto naprosto nevyčerpávajícího výčtu je zřejmé, že je to činnost velice rozmanitá a plně počítá se skautskou výzrálostí děvčat. Základem je vychovat z dívek pomocí skautského výchovného systému všestranně připravenou, morálně silnou osobnost. Ať je divčí roving ale jakýkoli, spojujícím prvkem a podstatou všech jeho forem musejí být vždy skautské ideály. Z hlediska výchovného je dívčí roving závěrečnou fází skautingu, a proto si vyžaduje zvláštní pozornost. Svým obsahem je natolik různorodý, že nelze předpokládat jeho uskutečnění v celé šíři. Je pouze na konkrétních místních podmínkách (počet děvčat starších patnácti let, schopnost vůdkyň, možnosti střediska, životní prostředí atd.), jakou podobu bude kelt dívčí roving mít. Pevně věříme, že si časem vydobude i u nás své místo na skautském slunci, a umožní tak našim děvčatům prožít nezapomenutelné chvíle v přátelském prostředí sobě si blízkých mladých lidí, které jim dává pocit jistoty, pochopení a uplatnění se. Rozhodně však nesmí jít o výchovu do jakéhosi ideálního skleníkového života, ale o přípravu na život ve společnosti 21. století se všemi jejími realitami.

Složitost a odpovědnost celé této problematiky a prakticky minimální skautské zkušenosti si již nyní vyžadují další práce o českém dívčím roveringu. Chtěli jsme zde pouze otevřít tuto otázku a upozornit na její bezprostřední aktuálnost. Je proto naprosto nutné, aby se na dalších pracích spojily vedle odborníků i vůdkyně, které svými praktickými zkušenostmi dotvoří teoretický základ roveringu.

K některým námětům (jako např. postup při přípravě monotematického vikendu, vigílie, koedukace, kroj a odznak, ale i názvosloví) se vrátíme v některém z příštích čísel.

Foto – ža-

Při zpracování tohoto článku jsme vycházeli z těchto pramenů:
práce sestry A. Machové o starších skautkách (1968–70)
V. Blicháček: Dnešní děti (1990)
P. Hora: Prázdniny se šlehačkou (1984)
M. Zapletal: Zlatý fond her (1990)
J. Pavlíček: Člověk v drsné přírodě (1987)
P. Drašar: Některé psychologické a teoretické aspekty situace přežití (1990)

J. Čáka: Junácká symbolika (1990)
A. Gintell a kol.: Prázdniny v pohybu (1980)
koncepce roveringu vypracovaná NCHK (1990)
WAGGGS, London: Ranger Guide – Certificates and Qualifications (1989)

Iva Macková (březen 1991)

SPIRITUÁLNÍ DIMENZE - VELKÁ NEZNÁMÁ?

1. Ledy se začínají hýbat?

Zdá se, že určitá část sester a bratří, kteří jsou prováděcí odpovědní za „strategii“ našeho skautingu, se opravdu rozhodla spojit síly a začít usilovně pracovat na tom, aby náš skauting obstál nejen čestně před závazky, které přijal, ale zejména sehrál v naší společnosti onu zásadní pozitivní úlohu, ve které jej může sotva něco jiného nahradit. Průhledněji řečeno: přestává „hra na schovávanou“ a zcela jasně se jako stěžejní úkol, před kterým celé naše hnutí stojí, ukazuje nutnost začít naplňovat první princip veškerého skautingu (Adherence to spiritual dimension) konkrétním, životním obsahem. Určité hranice tu například vymezuje stanovisko jarní ILŠ divičího kmene:

- a) Duchovní základna skautingu představuje velmi plodné východisko naší reálné výchovy a je potřebné, aby tato skutečnost našla své vyjádření ve všech rovinách naší skautské praxe – včetně slibu;
- b) „Duchovní“ nesmí být v žádném případě zaměňováno s „církvením“ (konfesionálním);
- c) „Duchovní“ ovšem neznamená ani totéž, co „náboženský“ – byť se uznává, že „křesťanský“ je určitou možnou formou „duchovního“.

2. Potíže začátků

Sebelogičtější důvody ani moře dobré vůle nebudou v naší situaci stačit na praktické zvládnutí úkolu vytvořit z našeho skautingu moderní hnutí, které je určitou avantgardou duchovní obrody společnosti, pokud pro naše rádcé a mladé vůdce zůstane „duchovní základna“, „spirituální dimenze“, „absolutní odpovědnost“ apod. snůškou neprůhledných či bezobsažných slovních spojení. Určitá – malá – část sester a bratří sice se souslovím „duchovní život“ ap. spojuje dosti konkrétní představu – ale většina z nich právě takovou, která je pro celek hnutí použitelná málo nebo vůbec ne. Alespoň ne v té podobě, která je těmto sestrám a bratřím samozřejmá. Navíc lze oprávněně předpokládat, že právě ti, kteří musí sehrát rozhodující roli – totiž rádcové a mladí vůdci – spojují s termínem „duchovní“ (a slovy z něj odvozenými) mnohdy představy úplné falešné. Proto je tak nutné prostor „spirituální dimenze“ srozumitelně vymezovat – „zabydlovat“, aby „duchovní základna skautingu“ opravdu byla plodným východiskem naší reálné skautské výchovy.

3. Filozofická mezihra

Zdálo by se nejjednodušší stručně a přesně napsat, co se rozumí „duchem“. Jenomže takový pokus by nebyl ani stručný, ani pro většinu z vás dostatečně srozumitelný. Alespoň pokud bych se nechtěl uchytknout k nějakému takovému podfuku, jako že „duch je to, co není hmota“. Já se proto pokusím o postup jiný, který bude – doufám – pro porozumění tomu, oč se v zásadě jedná, nadějnější.

V podstatě existují čtyři veliké pokusy celkového výkladu bytí, které výtstily do filozofických konceptů nebo srovnatelných celkových pojetí universa: Antický (řecký), židovský, indický a čínský. Současné evropské myšlení je dítětem těch prvních dvou: řecké vzdělanosti a židovského odkazu zprostředkovaného Biblií a raným křesťanstvím. Proto naznačí, jak byla v těchto dvou východích oblastech „objevena“ skutečnost „ducha“.

Pro řecké filozofy je „duch“ odpovědí na úvahy o člověku. Když si největší řečtí myslitelé (Platon, Aristoteles) kladou otázku, co člověka činí člověkem, narážejí v člověku na „cosi božského“, což posléze označují *nús* – rozum, duch. Je to samozřejmě zkratka a zjednodušení, ale podstatné je, že východiskem poznání ducha byly pro řeckou orientaci úvahy o člověku a následně zjištění, že člověk „nosi v sobě“ něco, co jej *překračuje* – a co směřuje k LOGU – tedy k samotnému smyslu a Pravdě universa.

Pro židovské myšlení je naopak „objev ducha“ výsledkem konkrétních *dějinných zkušeností* a jejich následného „zpracování“. U kořene hebrejského pojetí ducha (RUACH) je tedy osobní zkušenost, že člověk je nečekaně, neplanovaně *oslovován* ze samotné hlubiny Bytí, že je konfrontován s nepodmíněnou, absolutní autoritou, které není lhostejný, ale která naopak svými nepředvídatelnými činy staví člověka před zásadní rozhodnutí a současně mu otevírá novou budoucnost. Nejpodstatnější pro toto chápání je pojetí ducha jako *daru*, který se realizuje *dialogem skrze setkání* – a pro který je nakonec „zaját“ termin AGAPÉ – láska.

Pro nás je důležité pochopit, že tyto dvě tradice vytvářejí základní prostor, kde má cenu hledat odpovědi na otázku, co můžeme dnes rozumět životem otevřeným vůči spirituální duchovní dimenzi a čerpajícím z ní svou sílu i naději.

4. Konkrétní náměty

ŽIVOT V PRAVDĚ

Dnes je běžný takový přístup k pravdě, který vychází z předsudku, že pravda je určitým zjištěním našeho rozumu. V nejpřimitivnější podobě se to projevuje přesvědčením, že pravdu je možno „mít“ – vlastnit uzavřenou do nějaké formulky. Častým průvodcem tohoto pokleslého pojetí pravdy je přesvědčení, že „každý má svou pravdu“. Tento přístup zcela popírá skutečné duchovní zakotvení pravdy – totiž, že sama Pravda je suverénní vládkyní právě té oblasti bytí, kterou nazýváme spirituální dimenzí. Ve

skutečnosti „Pravda má nás“ (E. Rádl) – a vyzývá nás, abychom se svobodně stali jejími služebníky. Tak – a jenom tak – lze rozumět husitskému odkazu „Pravda Páně vítězí“. V praxi to především znamená usilovné vedení k *naslouchání*. Jakékoli pravdivé poznání je nám darováno v duchovním prostoru, který je z naší strany vytvářen touhou po pravdě a otevřenosti – tedy právě naslouchavým postojem. To platí pro jakékoli poznání: vědecké, umělecké, osobní...

Velmi těsně s tím souvisí rozvoj *svědomí*. I když svědomí prochází různými vývojovými stupni, nikdy nesmíme ztratit ze zřetele, že svědomí je dispozici pro dialog se samotným „řádem Bytí“ (V. Havel), že skrze něj může zralý člověk naslouchat Pravdě. Skautskému zákonu je přitom třeba rozumět jako účelnému prostředku pro rozvíjení správné funkce svědomí – je jistou „gramatikou“, skrze kterou se svědomí učí správně vést svůj dialog s Pravdou. V žádném případě nemůže v pozdějším věku zákon svědomí nahrazovat. Pro rozvoj schopnosti naslouchání je nezbytnou podmínkou dovednost *soustředění*. Malá nebo téměř žádná úroveň této dovednosti u současných dětí výrazně ohrožuje možnost jejich uvádění do tajů, krás a hloubek duchovního života. Pouze pravidelné vedení dětí k soustředění (i s využitím různých „mediálních technik“ – muzikoterapie, jógy ap.) může v dnešní krajně nepříznivé atmosféře plně povrchních dojmů a roztržitých informací být dostatečně účinnou „protilečbou“. Velmi blahodárně tu může působit dobře rozvržený táborový život.

Velkým úkolem je tu konečně probouzení *odvahy důvěřovat* v Pravdu. Pravda se neprosazuje násilím. Mnohdy se proto jeví jako slabá a neúčinná vůči metodám lhářů a násilníků. A přece – nakonec vítězí Pravda. Trénink začíná u těch nejnejednodušších her (pocitost!). Životní postoj vůdce jasně ukazuje, jestli se vyplatí vsadit na Pravdu. Kdo obstojí?

ŽIVOT Z LÁSKY

Základ lásky je dnes spatřován v biologických a psychických danostech člověka. V nejčastější – a bohužel ještě pokleslejší – podobě je „láska“ produktem chemických reakcí a elektrických impulsů. Takové pojetí lásky je ovšem nutno zásadně odmítnout.

Nepopírám, že se láska ve svém mezilidském uskutečňování opírá i o biopsychickou základnu člověka – ale tyto nutné podmínky „vtělené lásky“ nelze zaměňovat za lásku samotnou. Znamenalo by to totiž naprosto popírat „spirituální dimenzi“ lásky: vždyť Láska je samotným Životem té sféry Bytí, kterou nazýváme spirituální dimenzí. Je to Láska, která je v našem světě podněcovatelkou toho, co je krásné, pravdivé a dobré. Jsou to její doteky, které toto všechno uvádějí v život a které vnímáme jako pravá „duchovní setkání“ otevírající budoucnost (srv. V. Havel – dopis 82).

Takové základní přehodnocení postavení lásky v lidském životě se musí projevit především v přístupu k takovému skutečným, jako jsou bratrství, kamarádství, přátelství, manželství a rodčovství. Je třeba chápat je jako pozvání k účasti na životě všeobecné Lásky, díky které je MY nesrovnatelně víc než naše osamocené JÁ. Všechny tyto vztahy je třeba chránit jako dar. Klíčovou roli tu hrají schopnost odpouštět a smysl pro oběť. Žádný vztah nemůže delší dobu žít bez schopnosti přijmout druhého navzdory tomu, že mi ublížil, zklamal mě, zradil. Děti je nutno záměrně, pravidelně a cílevědomě vést k tomu, aby byly schopné přiznat vinu a přijímat i nabízet odpouštění. Úloha oběti nemůže být nikdy přeceněna. Oběť je vlastně důsledkem jakéhosi „přebytku lásky“ – překračujícím pouhou

„matematiku spravedlnosti“. Oběť však roste jen z pevné důvěry v Lásku. Aby oběť v praxi nabývala reálného smyslu, musí být zpravidla provázána schopností určitě služby. „Láska si nežádá nešiků“ (Masaryk). To poukazuje na významnou úlohu kvalitní práce. V nejširším smyslu pak naše odpovědnost vůči Lásce ústí do ochrany života – včetně života celé přírody.

5. Závěr

Pokusil jsem se stručně ukázat, jak by mohl v Československu 90. let 20. století být ve skautském hnutí konkrétně rozvíjen a naplňován princip „Přijetí duchovní dimenze a služba duchovním skutečným“. Vycházel jsem přitom jak z určující evropské myšlenkové tradice (antic-

ké a židovské), které před nás stavějí jako ústřední duchovní skutečnosti LOGOS-Pravdu a AGAPE-Lásku, – tak i ze současné situace naší společnosti, která se (zatím spíš jen slovně) chystá k pokusu o „mravní a duchovní obrodu“. Podrobnější rozbor by dokonce ukázal, že ony uvedené ústřední duchovní skutečnosti jsou nejen tím, čím je v zásadě ona „duchovní dimenze“ vytvářena, ale že v české tradici právě kolem nich kmitá to nejlepší snažení, které kdy náš národ vydal. Jestliže tedy Václav Havel vyjádřil smysl našeho současného vývoje jako naději, že „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí“, nabídl nám – a právě nám – velmi konkrétní duchovní program. Jeho některé základní rysy jsem se právě pokusil stručně vyjádřit.

Jiří Zajíc – Edy

POTŘEBY SOUČASNÉ SKAUTSKÉ TEORIE A PRAXE

Studijní výchovný odbor (SVO) se chce podílet nejen na vytváření skautských perspektiv (viz Skauting č. 9), ale i na inovaci programu současného. O současných problémech, možnostech jejich řešení a návrzích inovací bude SVO informovat formou specializovaných příspěvků svých skupin a sekci, a to tak, aby publikované náměty mohly být širokou členskou základnou bezprostředně posuzovány a připomínkovány anebo (např. v těch případech, kdy půjde o náměty pro činnost družin a oddílů, o inovace moderní tábornické techniky apod.) již přímo využívány.

Postupně (nikoliv však nutně v dále uvedeném pořadí) půjde o náměty z těchto skupin SVO:

- 1 – historie, idea a teorie skautingu,
- 2 – skautská praxe a táboření,
- 3 – skautská přírodověda a ekologie,
- 4 – skautské zdravotnictví,
- 5 – skautská kultura,
- 6 – skautská tělovýchova.

V tomto příspěvku uvedeme pouze několik prvních námětů, a to k aktuální problematice skupin č. 1, 2 a 6 (ke skupině 3 jen připomínáme v JE právě vyšlý text Skauting – akce pro životní prostředí).

1. Historie, idea a teorie skautingu

První výsledky práce této skupiny byly již i publikovány. Jde např. o seriál příspěvků Zaplápl oheň divuplný... (viz nulté až páté číslo Skautingu), v němž se reaguje na ideové problémy a názorové proudy v našem hnutí, a to v historickém kontextu. Některé otázky teorie byly publikovány nejen v našem časopise (Děti dnes aj.), ale i v dalších (např. Základy skautské výchovy v Učitelských novinách: č. 3 – 1990). Poukazuje se v nich jak na konkrétní problémy současné společnosti přetechizovaného světa a jejich důsledků pro výchovu rodinnou, školní i mimoškolní, ale i na možnosti jejich efektivního řešení skautskou výchovou. Obdobné příspěvky budou samozřejmě pokračovat.

V poslední době se výsledky prací této skupiny SVO promítají i do podkladů k předšněmové diskusi. Jde zejména o problémové okruhy 1, 2 a 3, jak je předkládá NCHK. Je v nich navrženo i řešení některých úskalí, týkajících se inovací skautského i vlčáckého slibu a zákona.

2. Skautská praxe a táboření

Tyto příspěvky by měly být pro konkrétní práci družin a oddílů zvláště přínosné – signalizaci či uzlováním počínaje a putovními tábory konče. Ocení je jistě nejen rádcí družin a vůdci oddílů, ale všichni členové našeho hnutí.

Koho by např. nezajímaly nové možnosti vaření na turistické tuře (zvláště pokud je při ní třeba nést vše na zádech a občas využít i služeb kempů – zejména v zahraničí)? Tytám jsou časy, kdy jsme si mohli ohniček udělat kdekoliv. Řešení propan-butanovými a dalšími vaříči tuzemské výroby má rovněž své problémy: těžké ocelové lahve, málo bezpečné vaříče benzinové aj. – Vyhovujícím řešením jsou např. vaříče typu Bleuet 206, které jsou svou velikostí a hmotností s vaříči benzinovými srovnatelné (cca 19 cm vysoké 280 g váží – a to již včetně

malých butanových 190g náplní, které vydrží na běžné týdenní až čtrnáctidenní vaření; litr vody uvaří za 7 minut) a přitom provozně, bezpečnostně a ekologicky naprosto vyhovující: Některé typy už jsou dokonce k dostání i na našem trhu.

Stejně tomu tak je i se stany (prosazují se nyní různé typy iglů), spacím pytlí (vyrábějí se pro různá teplotní rozmezí, a to i pro teploty dvou i tří desítek stupňů pod nulou) a dalším turisticko-tábornickým sortimentem.

Kresba Michal Filip

3. Skautská tělovýchova

Přestože práce této skupiny se zdá bezproblémová (s výjimkou technických inovací některých sportů, her a turistiky lze navazovat na tradiční a osvědčené zkušenosti, jichž se ani čtyřicetileté období totalitních struktur příliš nedotklo), není tomu tak. Podstatným úkolem např. bude rozšíření celé problematiky i na kategorii dospělých (tyto sféry dříve hlouběji rozpracovány nebyly a přitom jsou pro plnohodnotný program kmene dospělých nepostradatelné). – Zejména patrně půjde o skautské specifikace různých způsobů turistiky (vodní, cyklo-mototuristika aj.)

Pokud se podaří v těchto souvislostech vyřešit i vzájemně reciproční výměny našich skupin se zahraničními skauty (zeje tu i problém spolupráce se skautskou organizací IFOFSAG a vlastní turistické kanceláře, která by tyto akce zabezpečovala), bude to přínosné i ideově a celospolečensky. Jistě mnohé z těch, kdož kempovali v západní Evropě, Skandinávii apod., napadne i potřeba příslušné specializovaného autoparku (nemáme na mysli známé rotely, ale specificky upravené mikrobusey pro tuzemskou i zahraniční turistiku 6 – 10 osob – družin či částí oddílů). – Také těmto problémům bychom měli při našich diskusích věnovat patřičnou pozornost.

Tolik jako několik úvodních informací a námětů. Hluběji a šíře vyjdou vstříc potřebám současné skautské teorie a praxe specializované příspěvky jednotlivých skupin SVO.

Eduard Pachmann

Otázky názory diskuse ...

K čistému životu výchovou, nebo sterilním prostředím? (Koedukace)

Ve svých šesti letech jsem coby prvňáček zasedl do lavic „1. třídy obecné školy pro chlapce“ v Dejvicích – a o rok později moje sestra do „1. třídy obecné školy pro dívky“ tamtéž, ve stejné budově, stejným vchodem, avšak jedno křídlo budovy pro dívky, jedno pro chlapecké třídy. Po dalších 5 letech jsem vstupoval do gymnasia, kde byly 3 primy chlapecké a 2 primy dívčí. Každá z těchto škol však měla **jednoho** ředitele, **jeden** učitelský sbor, **jednoho** školníka ostrého na kluky i holky stejně, **jedny** osnovy, **jedny** pedagogické zásady a **jedno stejné** měřítko na chlapce i děvčata.

Tak to fungovalo až někdy do kvinty, kdy začaly vznikat koedukované třídy. Rozverní chlapečkové běhali tehdy kolem holčiček, nadzvedávali jim sukýnky, holčičky pištěly a vousatí zastánci starých tradic mravně rozhořčení zvedali prst a kázali o zpusťlosti dětí, zkáze mravů, Sodomě a Gomoře.

Dnes si sotva kdo dovede představit, že by se školní výchova měla vrátit k tehdejší formám. Chlapečkové už nezvedají holčičí sukýnky (snad jen krom obzvlášť výjimečných chlapečků), děvčátka už nepišou a dovedou si svou autoritu prosazovat energicky. Vývoj ukázal, že podobná separace pohlaví nebyla výsadou, nýbrž naopak pozůstatkem doby ženské nerovnoprávnosti a podcenění. Společná výchova děvčat a chlapců vnesla naopak do pedagogického procesu řadu velmi pozitivních prvků, které výrazně motivují nebo mohou motivovat vzdělávací i výchovný proces jak u hochů, tak u děvčat.

Uvažujeme-li dnes o tom, zda i ve skautské výchově umožnit existenci koedukovaných oddílů (vedle oddílů homogenních), je potřebné zvážit skutečné věcné argumenty a hlediska, nikoliv opakovat jen „názory“ nepodložené ničím jiným než někdy staromilství, jindy bezradnosti, často nechuti – ufl – přemýšlet (či dokonce – probůh! – pracovat) jiným než zaběhaným způsobem, někdy také snad strachem ze ztráty jakýchsi výsadních pozic.

1. Komplex „vařečky a necek“: zejména některé starší sestry, jejichž mládí bylo érou osvobozování ženy od výsadní služby u sporáku a nahřívání bačkor pro „pána domu“, vidí ve spolupráci děvčat a chlapců – a tím více v koedukovaném celku – nebezpečí, že děvčata budou zahánána zpět k vařečce a zašívání ponožek a chlapci naopak budou se jen ohánět sekýrou, házet lasem a podnikat průzkumné výpravy.

Dělba práce je jedním z nejvýraznějších rysů vyvíjející se lidské společnosti, je zcela zákonitá a bez ní není myslitelný vývoj. Stavět se jí do cesty je naivní nesmysl. I dnešní děvčata a chlapci do ní „zapadnou“. Posláním výchovy by však

mělo být dát každému maximální šanci v dělbě práce uplatnit své optimální schopnosti a přednosti. To se chlapci a děvčata učí už v oddílu, ale ne způsobem „holky k plotně, kluci do lesa“, ale tak, že každý má možnost vystřídat se u všeho: v pravidelném střídání služby v kuchyni, v koloběhu nočních hlídek, ve službách na nákup atd. Každý s družinou vyrazí připravovat hranici na táborový oheň. Každý prokáže své znalosti květín v okolí tábora. Každý předvede svou zručnost a inspiraci v drobných výrobcích z přírodnin. Dělba práce je i uvnitř družiny: nejmladší a nejslabší nebude asi tahat z lesa těžké kmety, zatímco družinový siláci vybírají z řeky oblázky na výzdobu táborového kruhu! Malá děvčata nebudou kopat odpadovku, zatímco starší členky družiny se cachťají v řece nebo sbírají v lese jahody! Jestliže to tak ale v některém oddílu práce jen vypadá, není na tom vinna „dělba práce“: je to vina neschopného, špatného vůdce či vůdkyně. Stejně tak v koedukovaném oddílu: kde děvčata jen „slouží u plotny“, není to vina koedukace, je to opět vina špatného vůdce. – Ostatně jsem přesvědčen, že dnešní děvčata **sama** by si takovouto „dělbu práce“ vnutil nedala: jsou dostatečně sebevědomá a energická, a v tom se již diametrálně liší od prababiček, jejichž emancipačních prvopočátků byly právě skautky nejen svědky, nýbrž i spolubojovnicemi. Dnes však mnohdy volání po jakési pokračující emancipaci připomíná – odpusťte mi – do 20. století přesazenou Vlastinu bojovnou družinu ze Starých pověstí českých, jejímž programem je odpor proti něčemu, co v podstatě již dost dávno neexistuje.

2. „...bratrem každého skauta,“
„...sestrou každé skautky“: chvíli se vzte-

kám a chvíli se stydím a nemohu se smířit s tím, že při všech úvahách a polemikách kolem skautského zákona nikdo nepřichází s tím, jak je možné, že skaut není rovněž bratrem každé skautky a skautka sestrou každého skauta! Jsou snad navzájem jeden druhému ničím? Jeden pro druhého neexistují?

Bratrství i sesterství v první řadě obsahuje mravní příkaz chránit slabšího, pomáhat slabšímu. Kde tento mravní příkaz není součástí každodenního života děvčete nebo chlapce, nelze mluvit o nich jako o skautovi a skautce. A není snad vznešenější představa, že chlapec ochrání děvče tam, kde se samo neubrání, a že děvče vytáhne z bryndy hochu tehdy, kdy situace dává právě jí výhodnější příležitost? Byl jsem svědkem toho, jak chlapecký oddíl blízko tábořící přímo „bleskovou“ akci „osvobodil“ dívčí tábor od obtěžujících trempů, s nimiž si už děvčata nevěděla rady. Byl jsem svědkem toho, jak tatáž děvčata „za odměnu“ pozvala své ochránce na opulentní večeři, když se klukům podařilo zvrhnout kotel „břgulu“ (= bramb. gul.) do řeky a v táboře by vypukl „hladomor“. Projevila se tím „nezdravá dělba práce“? Byla tím děvčatům přisouzena role pasivních putíček a klukům aureola pánů tvorstva?

Jsem přesvědčen, že takto chápáné bratrství a sesterství by měla být přímo jedním z ideových a programových cílů našich výchovných snah. A dovolím si dokonce trochu kacířtější myšlenku: možná, že **právě v koedukovaném oddílu** je pro rozvíjení takového bratrství a sesterství víc prostoru a víc příležitostí. Ostatně: opravdovou „ušlechtilost“ bez zdůraznění vztahu chlapců k děvčatům (a naopak) vychovávat nelze! Od včítat a světlušek až po oldskauty a oldskautky!

Proto **důrazně navrhuji**: doplnit znění 4. bodu skautského zákona: „Skaut je ... a bratrem každého skauta a skautky. – Skautka je ... a sestrou každé skautky a skauta.“ Tento návrh doporučuji V. sněmu.

3. „Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.“ Říká se, že v tomto bodu skautského zákona je vlastně shrnuto všechno, co je v těch bodech předchozích. Především však je v něm obsažen příkaz

Foto – rak –

čistoty sexuální. Je však výchovou k této čistotě vytvoření jakéhosi „sterilního“ prostředí ohrazením chlapců a ohrazením děvčat udi? Nemohu se zbavit dojmu, že taková snaha je projevem spíše morální úrovně našeho nazírání než morální úrovně vychovávaných. Neboť jak jinak bychom mohli oddanost dnešních skautů a skautek vůči desátému bodu zákona hodnotit měřítky, která si odvozujeme od svazácké morálky koedukovaných podniků? Tuto morálku oni neznají a nevyznávají, tu známe my; nebo snad chceme dát vysvědčení našim výchovným metodám a nám – vychovatelům – tím, že sami nevěříme v jejich působnost a výsledek? Chceme-li v děvčatech a chlapcích vypěstovat a posilovat čistotu vztahů, vzájemnou úctu, obětavost, můžeme toho dosáhnout izolováním jedné od druhé? Jako bychom chtěli do přírody pustit skauty teprve tehdy, až v nich „vychováme“ lásku k přírodě podle vycpaných ptáků a vylišovaných květin v herbáři. Samozřejmě: nevytváření nováčci se možná v přírodě budou chtít rozeběhnout rozkopávat prašivky a trhat mouše křídla, jestli je vůdce neumí přivést jinému pohledu a chápání přírody. Samozřejmě: kluci se začnou „vytahovat“ a děvčata předvádět své půvaby, jestli je vůdce nebude umět dovést k čemu vyššímu, významnějšímu, krásnějšímu. Není však možné k takovému poznání a chápání dojít bez poznání druhého subjektu. Buď budeme „čistotu myšlení, slov a činů“ pěstovat v prostředí, k němuž tyto hodnoty mají směřovat, nebo je „vypěstujeme“ teoreticky, ve zkumavce, ve sklenici, a první chladný větřík nebo naopak sluneční paprsek z choulolistvé sadby nadělá mrtvé cáry.

4. Vůdce, vůdkyně; dobrý oddíl, špatný oddíl. – Poznal jsem řadu oddílů, dobrých a velmi dobrých oddílů, kde děvčata i chlapci jsou pohromadě, někde (do konce) i ve smíšených družinách. Poznal jsem rovněž řadu oddílů pouze chla-

peckých nebo dívčích, **velmi špatných**. Nejruzněji špatných. Není spor za koedukaci a proti ní sporem o kapající kohoutek, když přitom ze zrezivělého potrubí stříkají proudy vody na všechny strany?

Naše úsilí by mělo být plně zaměřeno k tomu, abychom měli dobré a velmi dobré oddíly, dobré a velmi dobré skauty a skautky v nich, a abychom **neměli žádné** špatné oddíly, at už dívčí, chlapecké nebo koedukované.

Úroveň oddílu je dána kvalitou vůdce či vůdkyně; nad nimi a nad kvalitou výchovné činnosti oddílů bdi vůdce střediska a výchovní zpravodajové. Je třeba dodat ještě něco více?

Vychovávat vůdce a vůdkyně – zde musíme začít! Ti musí první objevovat a pochopit onu úctu, porozumění, čistotu ve vztahu mužů a žen v našem hnutí – jen pak ji mohou vnášet do duší děvčat a chlapců. A jestliže to platí pro vůdce a vůdkyně, dvojnásob to musí platit pro činovníky vyšší.

Často spory o koedukaci mají v podtextu spor o „kompetence“: kterému náčelnictvu by vlastně koedukovaný oddíl podléhal? – Máme **jeden cíl, jednu ideu, jedny** společné výchovné prostředky, **stejně** výchovné metody. Ze psychologie chlapce a děvčete je jiná? Jistě že ano. Ale ani každý chlapec se nevychovává stejně, ani všechna děvčata stejně. Každý člen oddílu je pro dobrého vůdce individualitou, která vyžaduje odlišný, chápavý a citlivý výchovný přístup. Víme přece o vůdcích a vůdkyních, kteří dovedou bez problémů a s dobrými výsledky výchovně působit jak na chlapce, tak na děvče, a víme také o vůdcích či vůdkyních, kteří nedovedou vychovat nikoho. I zde tedy musí být uplatněn onen základní „metr“: znát individualitu vůdců a vůdkyň. Znat jejich kvality, jejich schopnosti. Podle toho poznat, zda je k poslání skautského vůdce povolán a kde je jeho či její pole úspěšnosti. Nerozhodujeme paušálně, ani život, ani výchova, ani duše dětí či vůdců a vůdkyň není paušální!

5. Děvče – chlapec, žena – muž: Jestliže skauting má být cestou za naplněním života po stránce duchovní, mravní, citové i fyzické, musí být i cestou k naplnění života plným bohatstvím ve vztahu muže a ženy. Je nejvýše zapotřebí i k tomuto z cílů výchovy začít cílevědomě klestí stezku, tím spíše, že doposud tento aspekt i ve skautské výchově je stále jakýmsi TABU, jemuž se velkým obloukem vyhýbáme, ale v jehož důsledku a chlapce k rovnocennému partnerství, vzájemné úctě, spolupráci, spoluzítí, bratrství a sesterství. Jako přestalo před řadou let nadzdvahování sukynek a pištění holčiček, přestane i koketování nebo obhroblé siláctví. Jenom ve společenství poutaném stejným ideálem lze pěstovat obětavost, pomoc slabšímu; jenom při společných akcích lze nalézt silné prožitky, nečekané podněty, objevovat duchovní a citové bohatství druhých. Jak jinak by bylo možné učit se vyhledávat životního druha a partnera, než učit se znát od mládí jeden druhého a učit se být partnerem – bratrem a sestrou – jeden druhému?

V žádném případě netvrdím, že koedukace je jedinou a nezbytnou cestou k tomuto cíli. Určitě bude v ní řada problémů a nesnází, ale v čem nejsou? Budeme-li však tento cíl sledovat a cestu k němu bez předpokladů, beze strachu a hlavně bez pokrytectví hledat, jsem si jist, že otázka **koedukace** sama o sobě není tím, co stojí u kořenů věci.

Hledání a prošlapávání této stezky, od dětství až do dospělého věku, s plným vědomím mravní odpovědnosti, s poznáváním svébytných hodnot druhých a s čerpáním inspirace pro vlastní životní usilování by mělo být nejvyšším naplňováním 10. bodu skautského zákona.

Vladimír Kopřiva – Vik

odpovědná

Vážená redakce!

Vedeme roj světlušek. Zahrnuje světlušky od 2. do 5. třídy ZŠ. Za ten rok práce se nám podařilo smletit dobrou partu. Kdo zná děvčata v tomto věkovém rozpětí, dokáže si představit, že to nějakou práci dalo. ... Jenomže ...

Nyní jsme se dozvěděly, že po prázdninách, kdy asi 1/3 děvčat vstoupí do skautského věku, se musíme roztrhnout a vydat tato děvčata do jiného oddílu. ...

My ale nemůžeme a ani nechceme přesvědčovat děvčata o něčem, o prospěšnosti čeho nejsme přesvědčené samy, nehledě k tomu, že nám to může srdce utrhnout. ...

Jediný ústupek, který se nám jeví jako smysluplný, je vytvoření 3. skupiny – družiny děvčat, která budou již brzy ve skautském věku, a jejich ponechání v oddíle. ...

Indiánka a Ivana, zástupkyně vůdkyně z Třemošné

Milé sestry,

není mi zcela jasné, zda u vás existuje oddíl skautek, do kterého mají světlušky přejít, či budete-li z nich tvořit oddíl nový. V každém případě je nutné, aby byly skautkami a mezi skautkami rostly. Již v průběhu doby, kdy jsou v roji, je nutné, abyste světlušky připravovaly na jejich přechod ke skautkám. Zaujmeme-li k tomu nyní, zejména vy dvě, správné stanovisko bez emocí a provedete-li jejich přechod s citem a pochopením, poznají světlušky samy, že do skautského oddílu patří, a budou spokojeny. Je jen nutné, abyste dokázaly vysvětlit jak sobě, tak i světlušským, že jim nastává čas skautského zrání a že to je možné jen mezi skautkami, které jsou již vychovávány v duchu skautského zákona a slibu, které pro ně budou platit po celý život. ... (V případě, že světlušky není dostatečný počet pro ustavení samostatného roje, vytvářejí šestku při oddíle skautek, ale jsou v registraci uváděny jako světlušky. Existuje-li ovšem samostatný oddíl skautek, převádějí se světlušky po dovršení jedenácti let do tohoto oddílu, příp. je-li jich dostatečný počet (min. 12) a v oddíle skautek je min. 18 členek, mohou založit nový oddíl skautek.)

Karla Lebedová, odbor světlušek NDK

MŮJ NÁZOR

Minulý víkend jsem byl na vršovickém nádraží svědkem scény, která možná není tak úplně výjimečná: z vlaku vystoupil dětský oddíl v maskách, bagančatech, s kožešinovými vestičkami a trampskými klobouky, při bližším ohledání jsem však zjistil, že jde o skauty (číslo oddílu nešlo identifikovat). Vedoucí, asi 25-letý kluk si hned po vystoupení zapálil cigaretu a vedl děti z nádraží. To mě přivedlo k tomu, abych napsal do Skautingu a pokusil se vyvolat diskusi o některých problémech, o nichž se příliš nepíše.

Oddíly vloni nově vzniklé vypadají úplně jinak než ty, které v minulých letech pracovaly. „Zaběhané“ oddíly mají většinou vybudovanou tradici, velké tábornické zkušenosti, bohatou činnost, jsou tu ale i těžko řešitelné nedostatky:

Když jsme se po sedmdesátém roce stahovali do poliolegality různých TOMŮ a TISŮ, museli jsme nahradit slibovou lilii oddílovým slibovým odznakem, zákon skýtá do podoby jako „člen našeho oddílu je pravdomluvný...“ a tak dále. Pro nás starší to byla jen náhražka věci skautských, ale nově oddílové generace už braly tyto věci jako své vlastní a dnes jsou schopny naopak brát zpětně zavádění skautských prvků jako jakousi náhražku. Pro nás je to dosti nepochopitelné a dost těžko tyto věci vysvětlujeme. Myslím, že Skauting by se měl zaměřit právě na mladé vedoucí a vysvětlovat, proč je skautská idea a tradice tolik potřebná.

Věk oddílových vedoucích je vůbec problémem. Troufám si tvrdit, že starší bratři (nad 45 – 50 let) jsou už většinou příliš vzdáleni problémům a potřebám dnešních dětí a děti v onom kritickém věku 10 až 15 je těžko vezmou za ideální vzor. Naopak vůdci mladší než asi 35 let, kteří nezažili skautskou činnost v roce 68 a vyrůstali jen v „náhražkových“ oddílech, nemají často potřebu příliš šít a prosazovat skautské ideály. Přitom se domnívám, že věk kolem 25 let, kdy vůdce je dětem ještě dost blízký a navíc má ještě rodinné úkoly nebrání v plné činnosti, je pro vedení oddílů ideální.

Situace opravdu není růžová, vím o hodně oddílech „skautského typu“, které byly před dvaceti lety v Junáku, celou dobu potom pracovaly v tomto duchu a dnes do Junáka nevstoupily. A bohužel vím i o oddílech, které vloni vstoupily a nyní uvažují, zda nevystou-

pit. O těchto věcech, byť nepříjemných, musíme mluvit a hledat způsoby, jak přivést tyto oddíly na stezku, na níž bezesporu patřil Domnívám se, že starší činovníci by měli respektovat, že i mladí vedoucí zaběhaných oddílů mají často velké tábornické zkušenosti a že by si jejich oddíly měly ty dobré tradice, které si vybudovaly, udržet. Důležitý je cíl skautské výchovy, ten bychom měli mít všichni společný, prostředky se v jednotlivos-

je k vidění poměr „předpisové“ a „nepředpisové“ krojovaných skautských oddílů asi 1:1)

- Je správné, když se oddíl nechce zúčastnit některé společné akce (Svojsikův závod, stání u pomníčků)? Je správné oddíl do takové akce nutit?
- Je schopna skautská myšlenka poskytnout dostatečnou motivaci pro roving? Proč máme tak málo roverských kmenů?

Kresba Michal Filip

tech přece mohou líst! Některé oddíly zaměřené více zálesácky například těžce nesou, když se musí povinně zúčastnit oficiálních vítacích a slavnostních akcí, někteří starší činovníci naopak vidí v takové činnosti základ.

Měl by se kupříkladu respektovat fakt, že stále více oddílů přechází z podsad na týpi, už z praktických a finančních důvodů. Přejdu-li na týpi, začne se mi měnit celý styl tábora: brána si s těmito stany příliš nerozumí, ani „pořadovky“ tu nevyzní, protože ty se hodi jen k vyrovnanému tvaru podsadových stanů. Naopak je nutno sáhnout trochu více k Setonovi a Indiánům... Týpi různých stříhů lze dnes i koupit. Ne všechny stříhy jsou dobré, byť výrobci tvrdí opak. Bude-li zájem, rád bych jako odborník přes tuto tematiku do Skautingu časem napsal pár rad pro ty, kteří chtějí začít dělat tábory v týpi.

Zpět k obsahu časopisu Skauting – jak jsem již řekl, navrhuji začít fundovaně debaty o nepříjemných problémech, více psychologie a vysvětlování „skautské ideologie“... Závěrem bych si dovolil připojit seznam několika ožehavých témat, o nichž by se podle mého názoru mělo ve Skautingu hovořit.

- proč je pro oddíl skautská výchova lepší než vlastní oddílový směr výchovy
- koedukované oddíly – pro a proti
- Lze tolerovat na kroji některé vlastní oddílové prvky? (pro některé oddíly dosti citlivá otázka)
- Mohou být u kroje: džiny, stetsony, různé „neкроjové“ doplňky? Jak motivovat oddíly, aby měly kroj v pořádku? (dovolují si tvrdit, že v sobotu na pražských nádražích

Jak motivovat rovery, aby nebyli pouhou skautskou družinou (na to už jsou staří) nebo pouhou trampskou partou?

- Není vyplňování registračního listu činovníka trojnásobnou spoustou dalších lejster trochu zbytečné papírování (mnoho mladších činovníků se tak domnívá)
- V čem se oddíl může líst od ostatních a v čem by neměl? Nakolik by měli střediskovi a obvodní vůdci tolerovat vlastní cestu oddílu?
- Vádí či nevádí: týpi; indiánská motivace; používání Setonových orlich per místo skautských stříhů? Seton se uvádí jako jeden ze zakladatelů skautingu; jaký je vůbec vztah skautingu a woodcraftu?

Podobných témat se jistě najde mnohem více. Věřím, že mnozí mladší a perspektivní vůdci s námi potáhnu za společný provaz s ještě větším úsilím, když budou mít v těchto otázkách aspoň trochu jasno. O tom, že mnozí z nich bohužel vidí jen prostředky, nikoliv cíle naší organizace, svědčí totiž i dotaz, který jsem nedávno dostal: „Už jsou v Junáku všechny předpisy hotové, nebo na nás budou ještě tlačit, abychom něco změnili?“

Přeji vám mnoho úspěchů ve vydávání Skautingu, který je určitě ještě mnohem potřebnější, než by se zdálo.

S pozdravem

Jiří Macek – Čiksika (36 let)
vůdce 3. stf. Thecumtha Praha

POŘAD, KTERÝ VÁS MŮŽE LECČEMU NAUČIT

Ve vzdělávací redakci ČST vzniká postupně šestidílný cyklus Hrajeme si v přírodě. První dva (dnes už možná i tři) díly jste mohli vidět v televizi, přepis tří hotových dílů si můžete koupit (každý za 1250 Kčs) na videokazetě v obchodním oddělení ČST. Přepis se nesmí používat k vydávací činnosti, promítat se dá pouze interně pro potřeby oddílů, střediska, školy.

V prvním díle Jak to vidí výr si mladí ochránci přírody z Bma hrají ekologické hry, pozorují dost netradičním způsobem přírodu a všimají si, jak bojují různé živočišné druhy o přežití.

Druhý díl Jak se diví divočák je více zaměřen na naši lidskou roli v přírodě: žít v přírodě, chránit ji a rozumět jí se v něm učí děti z kroužků DDM v Praze. Obě první části by mohly do programu skautských oddílů vnést spoustu nových prvků, obzvlášť v současné době, kdy mnoho skautů o ekologii mluví,

ale už méně z nich ví, co dělat, jak to dělat s oddílem a jak v oddíle ekologicky vychovávat, a úplně nejméně skautů to také dělá.

Třetí díl Jak přecházíme zimu veverka nám bude asi nejbližší – krásu v zimní přírodě v něm pomoci her hledají skauti z libereckého střediska Stopa. Hlavním námětem tohoto dílu je lesní moudrost a schopnost přežít zimu. Všechny tři části režírovala podle svého námětu a scénáře Marie Šandová a fantastické záběry zvířete (i celý film) natočil kameraman Vlastimil Lahoda. Můžeme jen doufat, že se podaří připravit i další tři díly (jeden se týká pravěku, další vodního života a poslední, pro který hledá autorka sponzora, estetické výchovy v přírodě), protože už vytvořené části přesvědčivě dokazují, jak jsou potřebné.

— za —

Ekologie na skautských výletech

Na sobotních a nedělních výletech či při weekendovém táboření lze skauty a skautky velmi dobře a soustavně ekologicky vychovávat. Výletů do přírody by mělo být co nejvíce, zejména u oddílů z větších měst, kde je životní prostředí povětšinou více či méně narušeno a zájem zachování zdraví a jeho posilování velí trávit co nejvíce času mimo městské aglomerace. V době činnosti našich oddílů v prvním období po druhé světové válce se výlety pořádaly pravidelně každou neděli téměř po celý rok, mimo období letních prázdnin. Od března do října to bývaly výlety celodenní, ve zbylém čase obvykle polodenní.

Při přípravě výletů je třeba věnovat pozornost výběru jejich cílů. Budeme si vybírat prostředí přírodně hodnotné. Nemohou jím být státní přírodní rezervace, v nichž je pohyb omezen a kde bychom svou přítomností a programem mohli režim rezervace narušit. Cíle výprav do přírody bychom měli střídát, aby naši členové poznávali přírodní prostředí v okolí bydliště. Pokud budeme při jejich dosahování používat veřejnou dopravu, měli bychom je volit tak, aby byly naše výpravy všem cenově dostupné. Družinové, oddílové i střediskové tradice velice podporuje, když si některé z těch nejoblíbenějších cílů vybereme za – jak říká básník Ladislav Stehlik – krajiny návratů. Je dobře, když má oddíl takových míst několik a když ta místa mají vlastní oddílové názvy: Údolí vstavačů, Zajetí údolí, Paseky apod. Velice to přispívá k vřelému vztahu našich členů k onomu místu a pak postupně k celé přírodě.

Ve stati *Ekologická výchova* v *Junáku* (Skauting č. 1) jsme si říkali, že se vždy a všude chováme ekologicky a že v tomto směru působíme i na naše spoluobčany, především na naše členy. Takže se již cestou k našemu přírodnímu cíli i cestou z něj snažíme odstraňovat odpady, které tam zanechali jini „milovníci přírody“. Budeme dbát na to, aby všechny obaly od potravin, které mají děvčata a chlapi na výletech s sebou, si zase odnesli do města a odložili je do koše či popelnice.

Budeme dbát na to, abychom se po cestách v přírodě pohybovali co nejtišeji. Jednak nedbáme narušovat klid a mír přírodního prostředí,

jednak získáme možnost vidět, slyšet a vnímat život kolem nás.

Celou svou činností na výletech i přípravou na ni se budeme snažit naplňovat heslo, které svého času proklamoval TIS-Svaz pro ochranu přírody a krajiny: *Poznej a chraň!*

Ano, v první fázi své činnosti se budeme snažit přírodu co nejvíce poznávat, aby všichni vzali za své nezbytnost ji chránit. A zcela zákonitě pak bude následovat náš cíl – naprostý souzvuk s přírodou, její pochopení a ztotožnění se s ní. Vhodnou, nenásilnou a přirozenou formou do programu výletů zařazujeme z naší skautské stezky přírodní prvky, o domácích zvířatech, volně žijící zvěři, o ptactvu, znalosti o rostlinách, polních plodinách, zelenině, o lesních plodinách, o stopách zvěře, jejich zvycích i ochraně, o dřevinách, léčivých i jedovatých rostlinách, jedlých i jedovatých houbách, o nerostech. Pozornost věnujeme i základům meteorologie a při výletech s přenocováním i základním znalostem o hvězdné obloze. Soustavnou pozornost věnujeme i pohybu v přírodě. Aby se všichni naučili pohybovat se nehlukně, krýt se, být nenápadným. Svě svědění vedeme i k různým praktickým znalostem a dovednostem, které umožňují zdatný pobyt ve volné přírodě. Předně k vhodnému vybavení na výlety a oblékání v nejrůznějších ročních dobách. Nezapomínáme ani na výběr vhodné stravy a jejího zabalení. Velkou pozornost věnujeme i stavbě ohniště, dokonalému zabezpečení ohně a pak i vaření v přírodě. Upozorňujeme i na vhodný přírodní materiál, který lze použít na nejrůznější výrobky, s důrazem na nepoškození přírody. V přírodě se také snažíme hodně kreslit. Jednotlivé listy, větvičky, stromy, kreslíme i přírodní zákoutí či panoramatické náčrtky. Nevadí, když se každému dílo nezdaří. Hlavně jde o to, naučit se dívat a vnímat. Právě kreslení to velice podporuje. U starších členů, kteří vlastní fotoaparát, se lze zabývat i fotografováním. Je vhodné upozorňovat na vhodné náměty. Fotografování velice přispívá k osvojení si umění vnímat krásno v přírodě.

U našich zkušenějších členů se velice osvědčilo část výletu zasvětit individuální vycházce s následným zápisem o pozorování přírody. Tako-

Foto – rak –

váto pozorování velice prohlubují vnitřní vztah k přírodě.

Do programu výletů zařazujeme ovšem i hry a soutěže s ekologickou tematikou. Nejrůznější hry související s pozorováním přírody a pohybem v ní, uličky zajímavosti, stopovačky, hry s plížením a krytím. Zdařilý pobyt v přírodě vyžaduje i znalost mapy. Proto se na výletech zaměřujeme i na její praktické užívání.

Abychom uměli zdárně v přírodě přenocovat, musíme se naučit postavit stan, vytvářet si v něm lůžko a musíme se naučit přespát i pod širým nebem, ovšem ve vhodnou roční dobu. Součástí našich výletů by měla být i pracovní činnost. Můžeme pečovat o studánky, čistit je, budovat nad nimi přístřešky, zahazovat cizí ohniště, čistit lesní plochy, odstraňovat odpady z potůčků a potoků, ze břehů rybníků. Také můžeme sbírat léčivé rostliny či lesní plodiny. Své služby můžeme nabídnout i ochranným organizacím a spolu s nimi můžeme budovat i naučné stezky či jim být jinak prospěšní. Napomocni můžeme být i našim lesníkům, od nichž se můžeme dozvědět mnoho zajímavého.

Mirek Pergler – Dany

DILŠ 91

Symbolem Divčí instruktorské lesní školy '91 v Zubří u Nového Města na Moravě byl znak čtyřnásobného ohně lesní moudrosti. Účastnice byly rozděleny do čtyř družin, které spojovala družina Ohně – sestry, které se podílely na přípravě programu, vesměs členky náčelnictva včetně sestry náčelní V. Mackové.

Duší celé DILŠ byla sestra Anička Machová a organizační stránku zvládla perfektně sestra Lili Štrofová.

Divčí instruktorská lesní škola byla mezinárodní – mezi přednášejícími byla např. sestra Marianne Maarschalkerveerd ze světového ústředí, Elsa Tromborg z Evropské rady WAGGGS, sestra Monika z Velké Británie a tři sestry a jeden bratr z Rakouska. Ti všichni se nám snažili podat obrázek toho, jak vypadá skauting u nich, v čem jsou jeho klady a zápory a co by možná bylo využitelné u nás. A tak jsme absolvovaly přednášky o WAGGGS, o mezinárodních aspektech divčího skautingu, o programu starších skautek, o rakouském skau-

tingu, o anglickém dlívčím skautingu i o Duhových skautkách, jejichž oddíly vznikly pro děvčata od 5 do 7 let.

DILŠ se zúčastnilo také 12 sester ze Slovenska a zástupkyně maďarských skautek v ČSFR.

Lesní škola probíhala formou přednášek, z nichž nejvíce zaujaly přednášky z psychologie a filozofie v podání sestry mistonáče Jarky Peškové a sestry náčelní československého skautingu Ivy Vaňkové. Ale i všechny ostatní stály za to – o hudební, tělesné, dramatické či výtvarné výchově ve skautingu, o handicapovaných skautkách, o všem kolem her, o ekologii, koedukaci, náboženství a mnohé další. Samozřejmě, že o každém problému, který nás zajímal, se vzápětí diskutovalo nejen ve skupinkách během volna, ale i při společných večerních posezeních. Také jsme často zpívaly, naučily jsme se spoustu nových písniček a her. Ukázalo se, že o skautingu věk není důležitý, neboť i přes rozpětí od 25 do 75 let zde vládlo ohromné porozumění a pohoda.

A tak nezbyvá než popřát všem více než osmdesáti účastnicím DILŠ 91, aby se jim podařilo na dalších lesních školách předat nejen co nejvíce nabytých vědomostí a zkušeností, ale i ten skautský duch a hřejivý pocit sesterství, který zde získaly.

Káča

Cesta harcerů do Evropy

Ve dnech 9. – 12. dubna 1991 byla v polském Štětíně na pozvání Komendy Chorągwy ZHP (odpovídá asi naší oblastní radě) delegace Hlavního kapitánátu vodních skautů Českého Junáka, aby dojedнала konkrétní formy spolupráce mezi našimi a polskými oddíly vodních skautů.

Setkali jsme se s činovníky dobrovolnými i uvolněnými, s oddílovými vedoucími i zaměstnanci výcvikových středisek. Potkali jsme se s bratry a sestrami, které jsme dosud znali jen z korespondence, já jsem potkal bratra, kterému jsem před jedenácti lety stiskl levici v Budapešti. Byli jsme účastní schůzky oldskautů z celého města, setkali jsme se s vřelostí a zájmem i se slzami a českou písničkou ze Slovanského Jamboree v Praze roku 1931. Vždy jsme se obešli bez tlumočnicka.

Protože jsme byli delegací oficiální, zajímali jsme se o současný stav harcerského hnutí a vztah harcerů k světové organizaci. Polští skauti – harceři vznikli přibližně ve stejné době jako čeští, tj. v letech 1909 – 1911. Protože se tehdy Polsko sjednocovalo z části patřících Rusku, Prusku a Rakousku, pojal zakladatel Andrzej Malkowski harcerskou výchovu nacionálněji a militantněji než A. B. Svojsík. Historickým vzorem je harcerům hrdina od Grunwaldu Zawisza Czarny se svými rytíři. Do konce třicátých let se harceři vyvíjeli shodně s ostatními skautskými organizacemi. Za války a po porážce Polska bylo mnoho harcerů zapojeno v odboji i v obou zahraničních armádách. Podzemní oddíly byly dokonce na německém území, které před válkou nebylo polské. Po osvobození nastal nový rozmach a vznikaly nové územní organizace ZHP. Padesátá léta znamenala i v Polsku přetržení svazku s mezinárodním skautingem a tlak státu vedoucí k poponířštění. Harceři si však dokázali udržet název, lilii, harcerský kříž i věkové a organizační členění. Svaz polských harcerů se dostal do rozporuplné situace monopolní dětské organizace, která se pokoušela zachovat skautskou výchovu. Harceři říkali: „Nejme pionýři, nejme skauti – my jsme harceři.“ Peripetie polské situace se projevil na znění zákona a slibu, jejichž texty prošly do dneška osmou změnou.

Před lety se ZHP začal vnitřně diferencovat. V létě 1988 jsme v Polsku potkali harcery s vyzdobou na školu a celostátní hry silně připomínající PO SSM. setkali jsme se s harcery sezónními – asi jako pionýrské tábory ROH, s harcery silně spjatými s církví a farními. Na tábořištích jsme ovšem narazili i na vedoucí, kteří o sobě tvrdili, že jsou skauti, a bylo to znát na nich i jejich odělech.

V roce 1989 začaly u harcerských činovníků převládat snahy o návrat do WOSM, resp. WAGGGS, ale proces byl ve srovnání s námi brzděn nedůvěrou k organizaci se státní podporou. Ostatně názorové rozdíly se projevil i vnějším rozštěpením. Dnes existuje původní Svaz polských harcerů ZHP, katolický SHK-Zawisza, Svaz harcerů republiky ZHR, Svaz harcerů roku 1918 (ZHP – 1918) a Polská harcerská organizace POH. Každá z těchto organizací zdůrazňuje některé specifikum – prvky nacionální, religiozní, sociální, ortodoxní návrat k B-P apod. Názorové rozdíly už ale překonává duch kulatého stolu, jenž dal vzniknout střežové organizaci POH (Porozumienie Organizacji Harcerskich), jejímž cílem je společné vystupování vůči státu i společná reprezentace u WOSM a WAGGGS.

Naše delegace jednala s nejpokrokovějším ZHP, který se poctivě snaží o renesanci skautské výchovy a jedná s organizací skautů z Německa, Maďarska a především Rakouska. Budou to zřejmě Rakušané, kteří na příští Světové konferenci poskytnou Polákům garanci.

XXVIII. sjed (sněm) ZHP přijal nový statut, v němž některé věci upravuje, aby vyhověly požadavkům Ženevy. Ve čtrnáctideníku (!) Czujaw určeném vedoucím všech stupňů, je stálá rubrika „Čteme statut“, která na velké ploše umožňuje kvalifikovanou diskusi k postupně probíhající změnám (harcerská výchova je kupř. kromě družin – zastěpů dosud koedukovaná). V 6. čísle letošního ročníku je článek o dopisu náčelníka a starosty ZHP do Londýna a Ženevy, celostránková informace o WAGGGS, skautkách a Olave-centru. Strana s názvem „Cesta do skautské Evropy“ je věnována rozdílu ve vývoji skautingu a harcerství, nově vydané příručce Světové skautské kanceláře Training Handbook apod.

Sympatické je, že ZHP dokáže z minulého období využívat pozitiv, kterých dosáhl – kupř. výborně fungující organizační struktury, vazby na instituce, vlastní střediska výchovy, která jsou něco mezi stálými tábory a domy dětí a mládeže. Glówna Kwatera ZHP (ústřední rada) vydává množství příruček kapesního formátu, jejichž obsah, provedení a láci můžeme závidět. V nakladatelství, odpovídajícímu našemu Albatrosu, vydala za

Kresba Michal Filip

sponzorování Ženevy Konstituci WOSM, Základy skautské výchovy a další materiály v takovém nákladu, že jsou k dispozici každému vedoucímu a zájemci. Navíc jsou tyto materiály tištěny dvojjazyčně – jedna strana polsky, zrcadlově anglicky.

ZHP je nyní státem dotován jen minimálně, každá samostatná jednotka si musí na sebe vydělávat. Naši štiťinští partneři provozují jachtařské výcvikové kursy, zhotovují a opravují sportovní lodě, pronajímají loděnice a tábořiště, a dokonce provozují krejčovskou dílnu. Tato dílna vyrábí a prodává košile, větrovky, maskáče, stany a jiné atraktivní zboží každému, kdo má zájem. Kromě toho vyrábí harcerské krojové doplňky, které členům ZHP prodává za režijní cenu. Tedy: nekupuje u výrobců, aby s obchodní přírážkou prodávala skautům, ale vyrábí, aby s obchodní přírážkou prodávala neskautům. Ejhle, JUNE! Rozdíl mezi ZHP a Českým Junákem jsou tu menší, tu větší. Mne zaujalo, že zuchi (vlčata a světlušky) neplatí příspěvky. Střediska (szczepy) všude nejsou, právní subjektivitu má až hufiec sdružující oddíly (drużyny) města nebo spádové obce. Na území vojvodství (větší než okres, menší než kraj) je prapor (chorągwa).

Líbí se mi statutem kodifikovaná povinnost každého činovníka včetně rádců vychová si svého nástupce. Líbí se mi, že volení členové rad hufců a vyšších nesmí zastávat ve stejnou dobu žádné funkce v politických stranách, spoicích a organizacích. Členem ZHP může být i cizí státní občan, ZHP má oddíly i v zahraničí, mj. i v ČSFR. Výchova ZHP si klade za cíl humanistickou morálku vycházející z kulturních i etických zásad křesťanství, hájí základní lidská práva a světový názor pokládá za individuální záležitost každého svého člena. Proto existují dvě rovnocenná znění harcerského slibu. V jednom se hovoří o službě Bohu a Polsku, v druhém o službě Polsku, pravdě a spravedlnosti. Každému je ponechána volba textu.

Junák je bratrem každého skauta, je bratrem i každého harcera. Duch je stejný, jazykové bariéry minimální. Proto je možno uskutečnit mnoho společných nebo výměnných akcí a táborů. První polskou akci, kterou nabídlá polská strana, byl Baltský sraz skautů v červenci letošního roku ve Štětíně za účasti skautů polských, rakouských, maďarských, československých, litevských a německých. Bonbónkem tohoto srazu byla přítomnost německé školní plachetnice Alexander von Humboldt.

Vladimír Cvrček – Vezír

Milý Chrobáku,

jako odchovanci pythagorejské matematiky slavíme víc obvykle výročí dělitelná pěti, a do této kategorie spadáš jaksí v těchto dnech i Ty.

S úsměvem vzpomínáme na blahopřání Ferdinandu Vaňkovi uveřejněné před několika lety (to jsou paradoxy) a pokoušíme se odhadnout, jak budou v téže tiskovině blahopřát letos.

Rádi bychom Ti popřáli osobně nebo aspoň dopisem, ale protože bys na nás neměl čas a dopis by Ti ani možná nedali přecíst pro nápor jiných a důležitějších gratulantů, rozhodli jsme se ho zveřejnit. Pevně věříme, že nemluvíme jen za sebe, ale že by se k nám přidali i všichni ostatní skauti a skautky.

UDRŽUJ SI PEVNÉ ZDRAVÍ TĚLESNÉ I DUŠEVNÍ PO MNOHO DALŠÍCH LET. A nezbob se na nás, jestliže v dalším textu uděláme nějakou drobnou chybičku.

Redakce Skautingu a Junáka

5. října 1936 se narodil v Praze VÁCLAV HAVEL

1946 – 1948 skautoval spolu se svým bratrem Ivanem in pražském vodáckém středisku Šípka

1954 maturoval na večerním gymnáziu 1955 – 1960 pokusy dostat se na vysokou školu (ČVUT, AMU) – neúspěch kvůli „třídímu původu“

1959 první divadelní hra – jednoaktovka Rodinný večer

1960 přijat do divadla Na zábradlí jako jevištní technik, později dramaturg (do r. 1968) a asistent režie

1963 (3. 12.) poprvé uvedena první celovečerní hra Zahradní slavnost

1964 oženil se s Olgou Šplíchalovou, německá premiéra Zahradní slavnosti v západním Berlíně

1965 v divadle Na zábradlí poprvé uvedena hra Vyrozumění, půl roku nato se již hraje i v západním Berlíně

1966 ukončil dálkové studium na divadelní fakultě AMU v Praze, obor dramaturgie

in nakladatelství Mladá fronta vyšla kniha Protokoly

1968 po boku dalších spisovatelů vyvíjel velké úsilí o uvolnění literatury z područí vládnoucí komunistické strany

stal se předsedou Kruhu nezávislých spisovatelů (1970 zakázán)

premiéra hry Vyrozumění v New Yorku v létě odešel z místa dramaturga in divadle Na zábradlí

in srpnu působil in libereckém krajském studiu vysílání svobodného čs. rozhlasu, na jaře nová hra Ztížená možnost soustředění, na podzim se opět hraje in Berlíně, Velká rakouská státní cena za evropskou literaturu za rok 1968

americká cena Obie za úspěch hry Vyrozumění in New Yorku

první rozhlasová hra Anděl strážný televizní hra Motýl na anténě nebyla uvedena, ale V. H. za ni dostal cenu Čs. televize

1969 přípravy sjezdu Svazu českých spisovatelů
dopisy stranicím, vládním i parlamentním představitelům, protesty proti invazi sov. vojsk

Skaut dramatik

poslední veřejné vystoupení (19. 6.) a první výslechy a obvinění

1970 opět americká cena Obie za pronikavý úspěch hry Ztížená možnost soustředění

1971 – 1972 příkaz vyřadit všechny knihy V. H. z veřejných knihoven, zákaz publikování, veřejného vystupování

Kresba Milada Trčková

1974 v Baden-Badenu uvedena hra Spiklenci

1975 napsal hry Audience a Vernisáž (poprvé uvedeny 9. 10. 1976 ve Vídni)

ochotnické představení hry Žebrácká opera se stalo záležitostí pro rozsáhlou policejní akci

1976 Žebrácká opera uvedena profesionálním divadlem v Terstu

čs. úřady znemožnily účast na premiéře Audience a Vernisáže ve Vídni

nová hra Horský hotel

1977 CHARTA 77 – jeden z prvních mluvčích

čtyři měsíce vězněn ve vyšetřovací vazbě, odsouzen k podmínečnému trestu

1978 tři měsíce ve vyšetř. vazbě ustavil Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS)

jmenován členem švédského Pen-klubu dokončil jednoaktovku Protest

soustavně sledován StB

1979 zatčen a odsouzen na čtyři a půl roku nepodmíněně za „podvrácení republiky“

přijat za mimořádného člena francouzského Pen-klubu

1980 jmenován čestným členem Svobodné akademie umění v Hamburku

1981 poprvé uvedena hra Horský hotel ve Vídni

v Paříži dostal cenu za hru Protest ve Varšavě uvedeny tři hry V. H.

1982 v Paříži Cena Jana Palacha za rok 1981

čestný doktorát York University v Torontu
čestný doktorát univerzity v Toulouse-Le Mirail

1983 ve vězení vážně onemocněl těžkým zápalom plic
samizdatová publikace Dopisy Olze přerušení výkonu trestu ze zdravotních důvodů

americká premiéra aktovek Audience, Vernisáž a Protest

1984 zvolen dopisujícím členem Bavorské akademie krásných umění

napsal divadelní hru Largo desolato v Londýně vyšel sborník úvah, fejetonů,

protestů, polemik a prohlášení z let 1969 – 1979 O lidskou identitu

1985 výzvy, protesty, otevřené dopisy (jako i v ostatních letech)

světová premiéra hry Largo desolato ve Vídni

nová divadelní hra Pokoušení

1986 cena Erasma Rotterdamského Largo desolato se hraje v Paříži i v New Yorku

světová premiéra Pokoušení ve Vídni 1987 britská premiéra hry Pokoušení

nová divadelní hra Asanace

1988 stupňuje společenskou aktivitu poprvé po devacetnácti letech veřejně vystoupil na folkovém festivalu v Lipnici

zadržování policií, výslechy

1989 v lednu uvězněn – mohutná vlna protestu občanů i mnoha umělců z celého světa – v květnu podmíněně propuštěn

nominován na Nobelovu cenu míru americká premiéra hry Pokoušení

Mirová cena německých knihkupců

spoluorganizátor prohlášení Několik vět in prosinci se stal třetím svobodně zvoleným prezidentem Československa

1990 řada čestných doktorátů a cen neumdlévající společenská a politická aktivita usilující o proměnu Československa in demokratický stát

protektorem našeho skautského hnutí

Ukázka je z pátého jednání poslední divadelní hry Asanace:

BERGMAN: Tim, co se právě stalo, jsme všichni hluboce otřeseni. Nejen proto, že odešel náš kolega a přítel, kterého jsme měli všichni rádi pro jeho dobrou povahu. Jsme otřeseni především proto, že si tvář in tvář jeho smrti uvědomujeme, že i my ni neseme svůj díl viny: i my jsme totiž odpovědní za smutnou podobu tohoto světa a za to, že ty nejmenší z nás vyhání až za hranice bytí. Jsme otupělí, liknaví, lhostejní, hlouzí k hlasu bližního a slepi k jeho bolestem. Toto trpké vědomí naší spoluviny má ovšem i svou lepší stránku: naznačuje nám, že jen na nás záleží, zda smrt našeho přítele byla zbytečná či nikoliv. Jen my ji totiž můžeme vdechnout smysl tím, že ji pocho-píme jako výzvu. Výzvu k tomu, abychom se pokusili udělat tento svět snesitelnějším a obyvatelnějším. Slibme si proto in tuto těžkou chvíli, že už nikdy nedovolíme lidské tuposti, aby vládla a šířila nicotu. Slibme si, že už nikdy nenecháme asanovat své duše a že je nebudeme už nikdy asanovat druhým. Naším posláním není tancovat podle rozmarňe taktovky nepovolaného dirigenta. Držme se dosa-žené pravdy a pokračujme odpovědně in načatém díle! Jedině tak budeme věrni mravnímu odkazu skrytému in této hrozně a nečekaně smrti. Jedině tak dů-

stojně odpovíme na varovné volání, které k nám teď doléhá z hlubin hradního příkopu. Jedině tak dokážeme, že slyšíme vyčítavý hlas zesnulého a že mu rozumíme. (BERGMAN opustí své řečiště, sejde dolů, uchopí PLECHANOVY housle, po-

loží je obřadně na stůl a postaví se za ně) (k houslím) Slibujeme ti, Kuzmo, že nezapomeneme! (BERGMAN vyjme z náprsní kapsy květinu, položí ji na housle a strne do pietní pozice. V tomtéž okamžiku se otevrou současně

levé a pravé horní dveře. Levými vstoupí RENATA v noční košili a pravými ALBERT. Oba se zastaví na ochozu. Krátká pauza.) ALBERT: Jestlipak víte, přátelé, že se nám na věži usadil čáp?

Skautský zpěvník

PÁRA KONČÍ

am. lid.; Marko Čermák

rychle (♩ = 145)

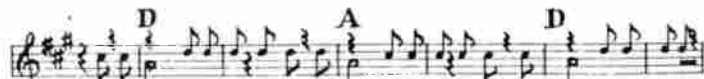
1. Stovky pí-aní o vlacích já znám a slyším hrát další vás teď
2. Stejně je-ko před le-ty ne-xíc-kou souteš-kou ho-ry kří-žil

se-spívám smutnou tento-krát se byl to ještě ji-ne-čí
Un-cle Dick pod bá-ní ne-beskou už dáv-no stáda ne-plaší na

ro-mantickéj svět když na každý zastávce o-blak pá-ry kvet
pozdřav nezvo-ní tak i na-ší lokál-ku už pá-ra ne-cloní

ref.:
Ať pí-sní provází tá vlak co zná každý dítě do tvých snů od-vá-ší tá

pára jako dřív

3. Vlak půlnocní Jižní vlak supěl tam a sem nákladák se potkával s Oranž expresem jména mašin parních už každej zapomněl symbol našich toulek rád by vám připomněl

4. Proslavený Mikádo za depem reziví kde skončila Čtyřkolá sotva někdo ví Kafemlejek, Albatros, Němka právě tak všechny s kotlem vyhaslým už nepotáhnou vlak

Výslovnost: Ankl Dyk

Říjnové písničky jsme i s ilustracemi Marko Čermáka převzali ze zpěvníku skupiny Paběrky (1. díl). Najdete v něm 28 vesměs lidových amerických, kanadských a australských písniček a koupit si ho můžete například v prodejně Tulák vedle branického nádraží za 11 Kčs.

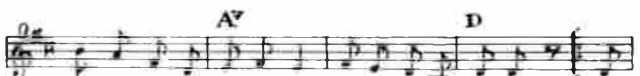

Sail Away Ladies; am. lid.; Libor Vinklát

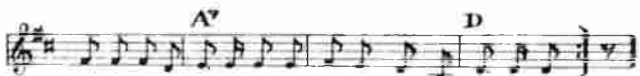
rychle (♩ = 140)

1. Pojdte všichni pojdte k nám zpívej lejdy zpívej smut-
2. Po-plu- jem do Tennessee zpívej lejdy zpívej a

nej je ten kdo sů-stal sám zpívej lejdy zpívej ref.:
ste-rý son-gy dá-ne ei zpívej lejdy zpívej uá

zvádá kotvy De-ni-o už sve-dá kot-vy De-ni-o

3. Přístav zmizel za vodou zpívej lejdy zpívej sešli jsme se tu náhodou zpívej lejdy zpívej
4. Už s náma vlny houpají zpívej lejdy zpívej a hezký holky mávají zpívej lejdy zpívej

Kresby Marko Čermák

Skauting – měsíčník pro skautskou výchovu. Vydává Český a Slovenský skauting v Mladé frontě. Do tisku připravila Dagmar Hofmanová, pověřená vedením redakce Skautingu. Grafická úprava Michal Vondráček. Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tiskne Novina, s. p., Jihlava. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracíme. Uzávěrka tohoto čísla byla 21. 6. 1991.

